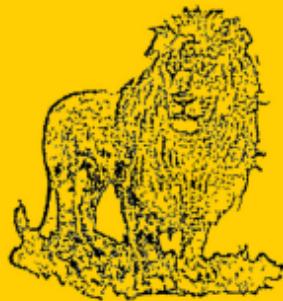

သာသနာတော်သန့်ရှင်းတည်တဲ့ပြန့်မွားချုံ
 ဂိုဏ်းပေါင်းစုံဝယ်ယူတော်နှစ်ကောင်ကျော်အထည်းအဆောင်း၏
 ဝန္တလ္လာမြို့၊ အဘိဓရမဟာရွှေဗုရာ
 ဆောင်မာရီးခုံနှုန်းများ၏

၅၁

ညိုဒဏ္ဍာ

(အကျယ်)

၁၁၁၃။ ဆရာတော်ကြီး၏ အမိန့်အရ ဤပြတိဒကထာကို အမရပူရဖြီ၊
 သောက္နာရုံးဆရာတော် အရှင်နန်းတိဝင်သ ရေးသားတော်မူသည်။]

သာသနာနှုန်း-၂၅၀၈

မြန်မာဝါဘာရနှုန်း-၁၃၂၆၊ တပေါင်းလပြည့်နေ့ {17.5.1965}

ခေါင်းစဉ် မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။ အချိန်ဒါနီး	... ၁
သာသနာတော်၏ပြည့်စုံခြင်း	... ၁
၂။ ပုံစွဲသူမျှဖွေတာ	... ၃
ကြည်ညီသူ ငါ-မျိုး	... ၃
သေလပါဟောကွဲကြည်ညီပုံ	... ၄
ဂုဏ်တော်ကား၌ကြည်ညီကုပ္ပါ	... ၄
မဟာကပိန္ဒြင်ပုဂ္ဂသာတိမ်း	... ၅
မြို့ခြေတော်မူခြင်း	... ၆
ဓမ္မကိုကြည်ညီသူများ	... ၇
ညထာရလုလင်စုံစမ်းပုံ	... ၈
ယောကုံးမြတ်အာဏာနည်	... ၉
အရဟံဂုဏ်တော်	... ၁၀
သမ္မာသမ္မာဖွေဂုဏ်တော်	... ၁၁
သမ္မာသမ္မာတော်တော်၏အစွမ်း ၃-ပါး	... ၁၁
အဆင့်ဆင့်ဆည်းပူးခဲ့ရပုံ	... ၁၂
အာဝေနိကဂုဏ်တော်တာချို့	... ၁၃
ချို့တရားကြီးမားတော်မူခြင်း	... ၁၄
မေတ္တာတရားကြီးမားတော်မူခြင်း	... ၁၅
တိဇ္ဇာတိအားလိုက်လျောတော်မူပုံ	... ၁၅

(ခ)

ခေါင်းစဉ်မာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
ကရုဏာတရားကြီးမားတော်မူခြင်း	... ၁၈
စည်းစိပ်ရှင်ကိုလည်း သနားတော်မူခြင်း	... ၁၉
အလုပ်များတော်မူပုံ	... ၂၀
ပရိနိဗ္ဗာန်စံသည့်တိုင်အောင်ကြီးစား တော်မူခြင်း	... ၂၂
ပြန်၍အာရုံယူပါ	... ၂၃
၃။ ဓမ္မသူဓမ္မတာ	... ၂၅
ဓမ္မ၏သရုပ်သဘော	... ၂၆
ဓမ္မအကျိုးကို ကြည့်နည်း	... ၂၇
တရားတော်(၃)မျိုး	... ၂၈
ဝိနည်းတရားတော်၏ထူးခြားချက်	... ၂၉
ဝိနည်းသည်သာသနာတော်၏အသက်	... ၂၁
သုတေသနတရားတော်	... ၃၀
သုတေသန၏အရသာ	... ၃၁
ကာလာမသုတေသန	... ၃၂
အဘိဓမ္မတရားတော်	... ၃၄
အဘိဓမ္မ၏အရသာ	... ၃၅
ပြန်၍အာရုံယူပါ	... ၃၆
၄။ သံယသူပွဲနိပတ္တိ	... ၃၇
သံယဟူသည်	... ၃၈
ရှေးဦးသံယာတော်များ	... ၃၉
တာဝန်ပေါ့သောသာသနာ	... ၃၉
ဒါယကာလည်းမမွဲနိုင်	... ၄၀

အကောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
အကောင်းဆုံးဒါနမှူး	၃၁
ကောင်းစွာကျင့်ခဲ့ကြခြင်း	၃၁
ပရီယတ်သင်ယူပို့ချမှု	၄၂
ပရီယတ်ကျယ်ပြန့်လာခြင်း	၄၃
ပရီယတ်လည်းအကျင့်ဘက်ပါသင့်	၄၄
ပရီယတ်သည်သာသနှုံအမြစ်	၄၅
အရှင်ဥပါလိနှင့်ဝိနည်းပရီယတ်	၄၆
အရှင်အာနန္ဒာနှင့်ပရီယတ်	၄၇
သူပုန်ဘေးနှင့်သာသနာတော်အရေး	၄၈
ပြန်အာရုံယူပါ	၄၉
 ၅။ သာသနှုံသမ္မဒါသွေး	
သွေးကိုဥပစာတင်ခြင်း	၄၉
အမြင့်တက်၍ကြည့်ပါ	၅၀
အဖြင့်ကြုံးစားနေသော ခေတ်သစ်	၅၀
မှန်ကန်၍သတ္တိကောင်းသွေး	၅၁
သတ္တိနှင့်သုတည်မျှသင့်ခြင်း	၅၂
တိုင်းပြည်အကျိုးနှင့် သာသနာအကျိုး	၅၃
စရိတ်နည်းပါး၍ အကျိုးများလှုခြင်း	၅၄
ယခုခေတ်နှင့် သာ၍သင့်လော်ခြင်း	၅၅
မထူးထောင်လျှင် အပြစ်များ	၅၅
ထင်းကုလားတုံး မဖြစ်အောင်	၅၆
ပြပြင်ကြပါစို့	၅၇

(ယ) ခေါင်းစဉ်မှာတိကာ

အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၆။ အနာဂတ် ပြုပြင်ရေး	၃၈
ပြုပြင်ဖို့ရန် ဝန်မလေးသင့်	၃၈
စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ထွန်းကားရေး	၃၈
သမာဓိလည်း ရဖို့လိုခြင်း	၄၉
အနေအထိုင်စလည် ပြုပြင်သင့်ခြင်း	၆၀
တိုင်းပြည်ကို ငဲ့ပါ	၆၁
ဘာသာ သာသနာကို ငဲ့ပါ	၆၂
ကိုယ့်ကိုယ်ကို ငဲ့ပါ	၆၂
မြန်မာ့စာရိတ္ထကို ထိန်းနိုင်ခြင်း	၆၃
ကသာပမြတ်စွာဘုရား၏ နောက်ပိုင်း	
သာသနာ	၆၄
မယုံလျှင်လည်း တစ်မျိုးပြင်ပါ	၆၅
လောကီရေးတွင် သာသနာရေး မဝင်	၆၅
သာသနာကို အတွင်းကဖျက်	၆၆
တာဝန်ရှိသူများ	၆၇
ပြုပြင်ရမည့် စည်းကမ်း	၆၈
ပြုပြင်ရမည့် ကာလ	၆၉
နိဂုံးချုပ်	၆၉

၁။ အချိန်ဒါန်း

လာသနရေးဝန်ကြီး ပြည့်စုံမြေး

ပုဂ္ဂိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်တာ လောက်၊ ဓမ္မသု စ သူဓမ္မတာ၊
သံယသု သုပဋိပတ္တိ၊ သော သာသနသမ္မဒါ။

လောက်၌ သတ္တဝါအများ၏ ချမ်းသာဖို့ရန် နည်း
မှန်လမ်းပြ ထွက်အပေးသူ၏ အဆုံးအမကို “သာသန”
ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထိုသာသနသည် သာသနအရှင် ဖြစ်
သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ သီဖွယ်မှန်သမျှ မကျန်ရအောင်
လုံးဝကုန်စင် သီမြှင်နိုင်ခြင်း၊ ဟောပြတော်မူအပ်သော
တရားတော်၏ လိုက်နာကျင့်ကြ သူတို့မှာ အကျိုးရ
လောက်အောင် ကောင်းမွန်သောတရားတော်ဖြစ်ခြင်း၊
ထိုတရားတော်အတိုင်းကျင့်ကြ ကြကြ အားထုတ်ကြ
သော ပုဂ္ဂိုလ်အစုအဝေး (သယာ) များ ပေါ်ထွက်
လာခြင်း၊ ကြုလက္ခဏာ(ခ)ဖြာ ဂုဏ်အကိုနှင့် ညီမှုသာ
ပြည့်စုံသော သာသန ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

တပည့်တော်တို့၏ ပုဂ္ဂိုလ်စွာသာသနတော်သည်
ထိုဂုဏ်အကို (ခ) ပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သာသနတော်
ဖြစ်၍ ရှေးခေတ်၌ ပလ္လိတ်ကြီးအများ ထွန်းကားပေါ်
ထွက်ရာ သာဝတ္ထိ ရာဇ်ဟိုစသော တိုင်းကြီးပြည့်
ကြီး နယ်အသီးသီးဝယ် ကြီးကျယ်ပြင့်မှားသော နယ်
ရှင်ပြည့်ရှင် တိုင်းကြီးရှင်နှင့် ပညာရှင်များကို အစ
ထား၍ တိုင်းသူပြည့်သား လူအများ၏ လေးစားအပ်

သော အမြတ်ရတနာ သာသနာတော်ဟု အသိအမှတ်
ပြခြင်းကို ခံခဲ့ရပါသည်။

ထိုသို့ လူကြီးသူမ ပညာရှိဟရသမျှ၏ လေးစား
လောက်သော သာသနာတော်ဖြစ်သည်အားလောက်စွာ
ထိုအဆုံးအမ သာသနာတော်ကို အားရပါးရရှိလွန်းလှ
သောကြောင့် အပြင်ကနေ၍ ကြည်ညီရထောက်ပုံ
ရရုံမျှဖြင့် အားမရပဲ သာသန္တအတွင်းသို့ ပိမိကိုယ်
တိုင် ဝင်၍ဖြစ်စေ၊ သားတော် သမီးတော်များကို
သွေး၍ဖြစ်စေ တရားတော်ကို သင်ယူခြင်း ကောင်း
မွန်စွာ ကျင့်ကြဲကြီးကုတ် အားထုတ်ခြင်းအားဖြင့်
သာသန္တဝန်ကို အားသွန်ကြီးပေါ်၊ ထမ်းချက်သော
အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား၊ သံပူးတော်အများကြောင့်
မြတ်သွေးရာသာသနာတော်သည် တစ်နွဲတွေး ထင်
ရှားတော်များကာ ပြခဲ့သော လက္ခဏာရုဏ်အဂါတိနှင့်
ကောင်းစွာကိုလုံ ပြည့်စုံခဲ့ပါသတည်။.....

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

၂။ မှန့်သုမှန့်တာ

(မှန့်အစ် ဖြစ်တော်မူပု)

ကြည်ညီသူ(၄)မျိုး လောက်၍သတ္တဝါအများ၏လေးစား
ခြင်း ကြည်ညီခြင်း အားကိုးခြင်း
ခံရသူကို “မှန့်(ဘုရား)” ဟူ၍ အသိအမှတ် ပြုကြ
ရ၏၊ လေးစားကြည်ညီရာ၌ ကြည်ညီခံရခြင်း၏
အကြောင်းမှာ ရုပ်အဆင်း၏သပ္ပါယ်ခြင်း၊ ဂုဏ်သ
တင်း၏ကျော်ကြားခြင်း၊ စားဝတ်နေ့မှ အသုံးအဆောင်
စု၍ မြို့ခြီးခြင်း၊ သီလစသော ဂုဏ်ရှိခြင်းအားဖြင့် (၄)
မျိုးရှိပါသည်၊ ထို င့်-မျိုးတွင် သီလစသောဂုဏ်ကို
မကြည့်တတ်ပဲ ရုပ်အဆင်း၏ လုပ်ခြင်းကို ကြည့်၍
ကြည်ညီသူသည် လူ့လောက်းကို ၃-ပုံ ပုံလျှင်
၂-ပုံလောက်ရှိ၏၊ တရားရှိ-မရှိကို မစဉ်းစားတတ်ပဲ
နာမည်ကျော်ကြား ထင်ရှားမှုကို အကြောင်းပြု၍
ကြည်ညီသူသည် ၅-ပုံ ပုံလျှင် င့်-ပုံလောက်ရှိ၏။

တရားရှိ-မရှိကို မစဉ်းစားတတ်ပဲ ခေါင်းခေါင်းပါး
ပါး မြို့မြို့မြို့မြို့ နေထိုင်မှုကို အကြောင်းပြု၍ ကြည်
ညီသူသည် ၁၀-ပုံ ပုံလျှင် ၉-ပုံလောက်ရှိ၏၊ သီလ
သမာဓိစသော ဂုဏ်အစ်အမှန်ရှိမှ ကြည်ညီသူကား
လူပေါင်းတစ်သိန်းလျှင် တစ်ယောက်မျှသာ ရှိ၏-ဟု
ကျေးစာတို့၌ ခွဲခြားထားပါသည်၊ တပည့်တော်တို့၏
မှန့်မြတ်စွာသည် ထိုလေးမျိုးလေးစား လူအများ၏စိတ်
နှလုံးကို ယူကျုံးဆွဲင် နိုင်လောက်အောင် ကြည်ညီ

ဖွယ် အားလုံးကို ဆောင်တော်မူနိုင်ပါသည်။ (၁)

သေလပါမောက္ခ အာပဏနိရုံး၌ သေလ မည်သော
ကြည်ညိုပဲ ပြဟ္မာဏ ဆရာတိုးသည် သုံးရာ
 သော တပည့်တိုးအား ဝေဒကျမ်းစာ
 များကို ပို့ချုပ်နေစဉ် ဂေါတမဗုဒ္ဓသည် အာပဏနိရုံး
 သို့ ကြွေရောက်တော်မူလာကြောင်းကို ကြားရ၍ ဗုဒ္ဓ
 အထံတော်သို့ တပည့်များနှင့်အတူ သွားပါသည်၊
 အထံတော်သို့ ရောက်သောအခါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ရပ်
 လက္ခဏာတော်များ၌ မျက်လုံးတော် မျက်ခုံးတော်
 လျှာတော်မှစ၍ ဝေဒကျမ်းစာနှင့်ညီ-မညီကို စိစစ်
 လေရာလက္ခဏာတော်အားလုံးပင် ဝေဒကျမ်းစာနှင့်
 ကိုက်ညီ၍ နေသောကြောင့် ဤ ရပ်လက္ခဏာနှင့်
 ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဗုဒ္ဓမြတ်စိနှင့် စကြာမင်းဖြစ်စိုး
 သာရှိရကား စကြာမင်း ဖြစ်ထိုက်ပါကြောင်း ရွှေ့ကို
 ထားလေသည်၊ ထိုကြောင့် ရပ်အဆင်းကို ကြည်ညီ
 သော လူအများသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို ဖြင့်ရုံမျှဖြင့်
 လေးစားကြည်ညီကြရပါသည်။ (၂)

ဂုဏ်တော်ကြား၍ ယခုလောက်၍ နာမည်ကြီးအောင်
ကြည်ညီကြပဲ ကြဆောင်နေသူ တို့သည် နာမည်
 ပိမိအထံသို့ ရောက်လာသူတို့တွင် စဉ်းစားညာ၏ မရှိ

(၁) ပုဂ္ဂလုပညတ် ပါ့်စိတော် အွေ့ကထား။

(၂) မရှိမပဏ္ဍာသဲ.သေလသုတ်။

သူတို့၏ ကြည်ညီမှုကို ခံကြရသောလည်း ဂုဏ်က အစစ်အမှန် မဟုတ်သောကြောင့် စဉ်းစားဉာဏ်ရှိသူတို့၏ ရွှေတ်ချုမ်းကိုလည်း ခံရတဗ္ဗုတ်ပါသေး၏ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဂုဏ်တော်သတင်းကား အစစ်အမှန်ဖြစ် သော ကြောင့် အထံတော်သို့ ရောက်လာသူတိုင်း နို့ကြား ရတုန်းကထက် ပို၍ ကြည်ညီကြရပါသည်၊ ဘုရား လက်ထက်တော်၌ သာဝတ္ထိမြို့၊ အနာထပ်ကိုသူငြေား သည် ရာဇ်ရှုပ်သို့ ကုန်ရောင်းသွားစဉ် နေဝင်မိုးချပ် မှ ဗုဒ္ဓဟူသော အကြောင်းကို ကြားရ၍ တစ်ညာလုံး အိပ်မပျော်အောင် ဗုဒ္ဓ အထံတော်သို့ သွားလိုသော ဆန္ဒပြင်းပြလျက် ရှိပါသည်၊ ထိုနောက် ဗုဒ္ဓအထံ တော်သို့ ရောက်သောအခါ ပဋိမာဏြိမ် တရားနာရ ယုံဖြင့် သောတာပန်ဖြစ်၍ နှစ်နှစ်ကာကာ ယုံကြည် သော ကျောင်းဒါယကာကြီး ဖြစ်ရပါသည်။ (၁)

မဟာကပိုနမင်းသည် သာဝတ္ထိမြို့မှ ပုဂ္ဂိုလ်သာတိမင်း လာသော ကုန်သည်တို့၏ အထံမှ ပုဇွဲမြတ်စွာ၏ ဂုဏ်သတင်းကို ကြား ရံမျှဖြင့် ကြည်ညီလျ၍ အမတ်တစ်ထောင်နှင့်အတူ မြင်းကိုစီး၍ ဗုဒ္ဓရှိရာသို့ ထွက်လာခဲ့ကြလေရာ၊ ဗုဒ္ဓ အထံတော်သို့ ရောက်သောအခါ တရားတော်ကို နာရ၍ အလွန်ရွှေ့လန်းသဖြင့် ရဟန်းပြကြလေသည်။ (၂)

(၁) စူးစူးသနတွေ့ကပါ၌တော်။

(၂) ဓမ္မပအောင်ကထား

ပုဂ္ဂိုလာတိရှင်ဘုရင်ကား ဖိမ့်သာရမင်း၏ အထံမှ
ရတနာ(၃)ပါး၏ ဂုဏ်တော်များကို ကြားရ၍ ပိမိကိုယ်
တိုင် သက်နဲ့ဝတ်ပြီးလျှင် ခိုယ့်တားဆီးကြသော တိုင်း
သူပြည်သားတို့ကို ဖယ်ရှားလျက် တော့ထွက်ခဲ့ပေ
သည်၊ ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့သောအခါ တရားတော်ကို
နာရ၍ အနာဂတ်တည်ပါသည်၊ ဤသို့လျှင် ဘုရား
ရှင်၏ သင်းပွဲသော ဂုဏ်တော်ရနှုန်းသည် သတ္တဝါအ
များ၏ စိတ်နှလုံးကို ယူကျေးဆွဲငင်နိုင်လောက်အောင်
အင်အားကို ဆောင်တော်မူနိုင်ပါသည်။ (၄)

ခြိုးခြေတော်မူခြင်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လူ့ဘောင်း၏ ထိုး
နှင့်သုံးဆောင်ဝယ် စံတော် မူ၍
ကောင်းမြတ်သော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ရုံသုံးစွဲကာ မှန်
မြတ်သော အာဟာရတို့ကို စားသုံးလျက် ဟောင်းမ
မိသုံး အခြေအရုတို့၏ အလယ်၍ အတင့်တယ်ဆုံး
စည်းစိတ်ရှင် ဖြစ်ခဲ့ပါသော်လည်း တော့ထွက်တော်မူ
သည်မှစ၍ စားဝတ်နေမှု ကိစ္စစိုဝင်ယ် တစ်ခုတလေမျှ
လူ့ဘောင်နှင့် နှင့်ယျာဉ်မရအောင် ခြိုးခြေတော်မူပါ
သည်၊ ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် ခုက္ခရအကျင့်ကို ကျင့်တော်မူ
ချိန်၍ လည်းကောင်း၊ ဘုရားဖြစ်တော်မူချိန်၍ လည်း
ကောင်း၊ ဓမ္မစကြားတရားဦးကို ဟောတော်မူချိန်၍
လည်းကောင်း၊ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူချိန်၍ လည်းကောင်း၊
တော့သစ်ပင်များ၏ အနီးအပါး၍သာ သီတင်းသုံးတော်
မူပါသည်၊ များစွာသောကာလတို့၌ ကိုယ်တော်တိုင်
ဆွမ်းခံတော်မူ၍ ခြိုးခြေစွာ ဘုံးပေးတော်မူပါသည်။

ဤသိလျှင် ဘုရားရှင်၏ ခြီးခြွာ ကျင့်တော်မူခြင်း
သည် ခြီးခြွဲ ကြည်ညိုနိုင်သော လူအများ၏ နှလုံး
သားကို ထိနိုင်လောက်အောင် ဖြောင့်မှန်ခြင်းကို
အောင်တော်မူပါသည်။ (၆) ..

မွေကို ကြည်ညိုသူများ “တရားရှိသူကိုမှ ကြည်ညို
တတ်သူကား လူပေါင်းတစ်
သိန်းတွင် တစ်ယောက်မျှသာရှိနိုင်၏”ဟူသော ခန့်မှန်း
အတိုင်း ဓမ္မကို ကြည်ညိုသူတို့မှာ ထိပ်တန်းပညာရှိ
များသာ ဖြစ်ကြပေသည်၊ ထိသူတို့သည် ရုပ်အဆင်း၏
သပ္ပါယ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ နာမည်ကျော်ကြား
ထင်ရှားခြင်းကို လည်းကောင်း ပစာနဟု မယူဆကြား
ခြီးခြီးခြိမ် ကျင့်ခြင်းကိုသော်လည်း စဉ်းစားစိစစ်လို
ကြပေသေးသည်၊ ထိုကြောင့် မိတ်လာဖြို့၍ နေသော
အသက် တစ်ရုံနှစ်ဆယ်ရှိ၍ အသက်အားဖြင့်
အကြီးဆုံးဖြစ်သော စည်းစိမ်အားဖြင့် အကြွယ်ဝဆုံး
လည်းဖြစ်သော ဝေဒကျမ်းအရာဝယ် အသာဆုံးလည်း
ဖြစ်သော ဗြဟာယူပါမောက္ဗြီးသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏
ဂုဏ်သတင်းကို ကြားရသောအခါ မယုံကြည်သေးပဲ
မိမိလိုထင်ရှားသူက ကြားတိုင်းသွား၍ မသင့်တော်
သောကြောင့် တပည့်ကြီးဖြစ်သော ဥစ္စရလုလင်ကို
ဘုရားရှင်အထံသို့ စုစုပေါင်းရန် စေလွှတ်ပါသည်။

ဥစ္စရလုလင် ဥထ္ထရလုလင်သည် ဘုရားအထံတော်
 သို့ ရောက်သောအခါ ရှူးဗီးစွာဝေဒ
 စုစုံမြို့ပါသော ယောကျိုးမြတ်
 လက္ခဏာအပြည့်အစုရို-မရှိကို စုစုံမြို့၍ လက္ခဏာများ
 ပြည့်စုံကြောင်းကို သိသောအခါ သွားပုံ လာပုံ နေပုံ
 ထိုင်ပုံ စားပုံ သောက်ပုံ အလုံးစုံကို လည်းကောင်း၊
 ဒါယကာ ဒါယိကာမတိုအား ပြောပုံ ဟောပုံကိုလည်း
 ကောင်း စုစုံမြို့နေသည်မှာ ခုနစ်လကြာလေသည်။
 ထိုသို့ကျော်ပြုလောက်အောင် စုစုံမြို့၍ ပါမောက္ဂကြီး
 အထံသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ မိမိမြင်ခဲ့ ကြားခဲ့ရမှု
 အလုံးစုံကို အသံတော်၏ သာယာပုံ၊ ပြတ်သားပုံ၊
 သန့်ရှင်းပုံပါမကျို့ အမျိန်အတိုင်း ပြန်ပြောပြီးလျှင်
 “ဂေါတမ ဗုဒ္ဓအရှင်သည် ဤရှင်များထက်ပင် သာ
 လွန် ပါသေး၏”ဟု ပြော၍ ဆုံးသောအခါ ပြဟွာယူ
 ပါမောက္ဂကြီးသည် ဘုရားရှိရာဖက်သို့ လက်အုပ်ချိ
 ပြီးလျှင်...

“နော တသေ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာ
 သမ္မာခွဲသု”ဟု (၃)ကြိုမ်းကျိုးပါလေသည်။ ထို
 နောက် ဖူးတွေ့ရလျှင် ကောင်းမှာပဲ၊ တရားစကား
 စွေးနွေး မေးမြန်းရလျှင် ကောင်းမှာပဲ ဟု ပြောဆို
 လေသည်။ ဤသို့လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် တရားရှိမှု
 ကြည်ညီးနိုင်ကြသည့် အထက်တန်း ပညာရှိများ၏
 စိတ်နှလုံးကို ယူကျိုးနိုင်လောက်အောင် သိုံလစသော
 တရားတော်ရှင် ပြည့်စုံတော်မူပါသည်။ (၄)

ယောကျိုးမြတ် မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် င-မျိုး င-စားလူ
 အများ၏ အကြည်ညီ ခံရလောက်
 အာဇာနည် အောင် ကျက်သရေကို ဆောင်တော်
 မူရဘုံး ကြည်ညီဖွယ် ကောင်းရုံသာမက အားရဖယ်
 လည်း ကောင်းလှပါပေသည်။ ရှင်ဒေဝဒတ်၏
 ဂိဉ္ဗာကုဋ္ဌတောင်ပေါ်မှ ကျောက်တုံးဖြင့်လိုပို့ချ၍ ဗုဒ္ဓရှင်
 တော်မြတ်ကို သတ်ဖြတ်ဖို့ ကြံစည်ရာ၌ ကျလာ
 သော ကျောက်တုံးကို အခြားကျောက်တုံးက ခံနေ
 သဖြင့် ထိုကျောက်တုံးမှ ကွာ၍ ကျလာသောကျောက်
 လုပ်ကလေးသည် ဘုရားရှင်၏ ခြေတော်ဖျားကို
 ခတ်မိသောကြောင့် အလွန်ပြင်းပြသော ဒဏ်ကိုခံတော်
 မူရပါသည်၊ ထိုသို့ ပြင်းပြသောဒဏ်ကို ခံတော်မူ၍
 မဒ္ဓကူးဆိုယျာဉ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်အခါ သန်း
 ခေါင် အချိန်ဝယ် နတ်အများ ရောက်လာ၍ ဘုရားရှင်
 ကို ဖူးမြင်ကြလေရာ မခံသာသော အမူအရာ၊ နှစ်း
 နယ်သော လက္ခဏာကို မတွေ့ကြရပဲ ညာ်စောင်း
 ပေါ်တွင် ရွှေရှင်တုတော်ကို တင်ထားသကဲ့သို့ ခွင့်ပျ
 သော မျက်နှာတော်ကို ဖူးမြင်ကြရလေသော်...

“အာဇာနေ့ယော ဝတ ဘော သမဏော
 ဂေါတမော=ရဟန်း ဂေါတမသည် တကဲ့
 အာဇာနည် ယောကျိုးပါတကား၊ အာဇာ
 နည် ယောကျိုးဖြစ်သောကြောင့်သာ ဤ
 မျှလောက်ပြင်းပြသော ဝေဒနာကို ဣာ၌

မပျက် ခံနိုင်ပါပေသည်။” ဤသို့ စသည်
ဖြင့် အသီးအသီး ချီးကျူးကြရပါသည်။ (၈)

အရဟဲ့ဂုဏ်တော် သတ္တဝါတို့၏ စိတ်အစဉ်သည် စိတ်
ကောင်း နှလုံးကောင်း ဖြစ်ပေါ်နေ
ခိုက်ပြုသာ အထိက်အလိုက် ကြည်လင်သည်ဟု ဆိုရ
ပါသော်လည်း ပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့်ကား ရာဂါ,
ဒေါသ, မောဟစသော ကိုလေသာ အနောက်အကျိုး
တွေ ဓာတ်ခံပါနေသောကြောင့် ကြည်ကြည်လင်လင်
မရှိကြပါ၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ စိတ်တော် အစဉ်ပြုကား ထို့
ကိုလေသာအနောက်အကျိုးတွေ ကင်းစင်၍နေပါသည်။
ထိုသို့ ကင်းစင်ရာဝယ် အခြားရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့
၌ ကိုလေသာကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်စေကာမူ နိုင်က
ပါလာသော ကိုလေသာ၏ အထုံးပါသနာ သတ္တိ
ကလေးများ ကျော်ရှင်သေး၏။ ဘုရားရှင်၌ကား ထို့
သတ္တိကလေးမျှ မကျော်ရှင်တော့ပဲ အလုံးစုံ ကင်းစင်
သွားပါသည်။ ထိုမျှလောက် ကိုလေသာ ကင်းစင်ခြင်း
ကို အကြောင်းပြု၍ “အရဟဲ့ဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့်စုံ
တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား” ဟု ထင်ရှားတော်မူပါ
သည်။ (၉)

သမ္မာသမ္မာဇ္ဈာန်တော် ကြည်လင်သော မှန်အပြင်
ဝယ် အရှင်ပြုကောင်းကောင်း
ထင်နိုင်သကဲ့သို့ ကြည်လင်သော စိတ်အစဉ်ဝယ် အသီ

(၈) ဒေဝတာသံယုတ်..သကလိုကသုတ်။

(၉) အရဟဲ့ဂုဏ်တော်အဖွင့် အဋ္ဌတထာများ။

ဥာဏ်လည်း ကြည်လင်စွာ ထင်ပေါ်၍နေရကား ကြသမျှ စည်သမျှ အကြာအစည်အားလုံးသည် ရှင်းလင်း မှန်ကန်စွာ ပေါ်ထင်၍ လာကြောပါသည်၊ ထိုကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အထူးကြည်လင်သော စိတ်တော်အစဉ် ဝယ် အလွန်သန့်စင်သော သီလတော်၊ သမာဓိတော် နှင့် သဗ္ဗာသူတာ ဥာဏ်ပညာတော်သည် အကြောင်း အားလုံး၏စွာ ထင်ပေါ်၍ လာနိုင်ပါသည်၊ ထိုသဗ္ဗာသူ တဥာဏ်ပညာတော်ဖြင့်သိရန် အားလုံးကို သိမ်းကျိုး ကုန်စင် ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မှုနိုင်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ “သမ္မာသမ္မာဒ္ဓ ဂုဏ်တော်နှင့် ပြည့် စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား” ဟု ထင်ရှားတော်မူ ပါသည်။ (၁၀)

သမ္မာသဗ္ဗာဏ်တော်၏ အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသောကြောင့် ဗုဒ္ဓအစွမ်း(၃)ပါး
မြတ်စွာ၏ ဥာဏ်တော်ကို သမ္မာသဗ္ဗာဏ်တော်ဟု ခေါ်ရပါသည်၊ ထို ဥာဏ်တော်၏ အစွမ်း(၃)ပါးသည် ထူးခြားစွာပါရှိ၏ (၁) သိရန်မှန်သမျှကို မကျိုးရအောင် အကုန်အစင် သိမြင်တော်မှုနိုင်သောအစွမ်း၊ (၂) သိအပ်ပြီးသော တရားတိုင်း၌ “ဤသို့လည်းဟော၍ ဖြစ်၏၊ ဤနည်းလည်း ဟော၍ဖြစ်၏”ဟု ဟောထိုက်သောအပြားကို ခွဲခြား၍ သိတော်မှုနိုင်သောအစွမ်း၊ (၃) တရားနာမည့် ဝေနေယျတို့၏ အလိုဆန္ဒကို သိတော်မူသောအစွမ်း၊ ဤသို့

အစွမ်း(၃)ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော ဉာဏ်တော်ကြီးကြောင့်
တရားဟောပြု၍ ဆုံးမထိကိုသော သတ္တဝါကို မြင်
တော်မူလျှင် ထိုသူ၏ သဒ္ဓါတရား အနုအရင့်၊ ဉာဏ်
ပညာအနုအရင့်၊ ရာဂါ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စသော
ကိုလေသာမြှေ့မှန်ထို၏ အနည်းအများကို နှိုင်းချင့်
တော်မူကာ သင့်တော်သော တရားဒေသနာကို သာ
ဆင်ပြင်၍ ဟောပြတော်မူပါသည်၊ ထိုသို့ဟောပြ
တော်မူသောကြောင့်ပင် တချို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို
သက်ဝင်ကြည်ညီကြ၍ တချို့ကား ရဟန်းပြုကြ
တချို့ကား သောတာပန် စသည်ဖြစ်၍ ထိုက်တန်
သောအကျိုးထူးကို ရကြပေသည်။ (၁၁)

အဆင့်ဆင့် မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဤမျှလောက် ကြီး
ဆည်းပူးခဲ့ရပုံ မားသော ဉာဏ်တော်ကို တစ်ဘဝ
တည်းအားထုတ် ပြုကျင့်ရုံမှဖြင့်
ရနိုင်သည် မဟုတ်ပါ၊ မိမိလိုအပ်သော အရာဝတ္ထုကို
မလိုရာဘက်သို့ မသွားရအောင် ဆည်းရ တားရ သကဲ့
သို့ အကြောင်းဖြစ်သော ဒါန်၊ သီလစသော ပါရမီ
တော်ကို ပြုစဉ်အခါ့၍ ဂုဏ်ပကာသနနှင့် စည်းစိမ့်
တောင့်တူမှုဖက်သို့ မသွားစေပဲ ပညာဖက်သို့သာ
သွားအောင် ဆည်းရ၏၊ ပိမိလိုရာဖက်သို့ရောက်လာ
သောအရာဝတ္ထုကို နိုဂိုပြီးဝတ္ထုနှင့် ပူးရ ပေါင်းရ
သကဲ့သို့ ပညာဖက်ရောက်လာသော ဒါန်၊ သီလီ
စသည်ကိုလည်း နိုဂိုပြီးပညာနှင့် ပူးပေါင်းရ၏။

ဤကဲ့သို့ ဆည်းခဲ့ရ ပူးခဲ့ရ ဆည်းပူးခဲ့ရသော ဘဝ
တွေမှာ ကမ္မာကမ္မာ ရေတွက်၍ မရလောက်အောင်
မှားမြောင်လှစာ အသချိအသချိပင် ကြာခဲ့ပါသည်၊
ဤနည်းအားဖြင့် ဒါနပါရမိတစ်ပါးရလျှင် ဥက္ကာပညာ
ကြီးမားဖို့၊ သီလပါရမိ တစ်ပါးရလျှင် ဥက္ကာပညာ
ကြီးမားဖို့၊ နေကွမ္မပါရမိတစ်ပါးရလျှင် ဥက္ကာပညာ
ကြီးမားဖို့ဟု ပါရမိဆယ်ပါးလုံး၏ အကျိုးရမှာ ဥက္ကာ
ပညာဖို့ချည်းသာ ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ဥက္ကာပညာကြီးမားမှာ
ကို လိုလားတော်မူခြင်းမှာလည်း သတ္တဝါတို့အား
အမှန်တရားကို ဟောပြဖို့ရန် ကရဏာအရင်းခံလျက်
ရှိသောကြာင့် နောက်ဆုံးဘဝ၌ ကရဏာတော်
အကြီးကျယ်ဆုံးနှင့် ဥက္ကာပညာတော် အကြီးမားဆုံး
ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြှတ်တစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူ
ရပါသည်။ (၁၂)

အာဝေနိက အခြားအခြားသော ပညာရှိသူတော်
ကောင်းများ၌ မရထိက်ပဲ ဘုရား
ဂုဏ်တော်တချို့ ရှင်းသာ ရထိက်သော ဂုဏ်တော်
တချို့ကို “အာဝေနိကဂုဏ်တော်”ဟု ခေါ်ပါသည်၊
ထို ဂုဏ်တော်များကို “တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး”ဟု သတ်
မှတ်ထားကြပါသည်၊ ထိုတစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးတွင် ကောင်း
သောအလုပ်၊ သတ္တဝါတို့အား ကောင်းကျိုးများမည့်
အလုပ်တို့၏ ပြုလုပ်လိုသော ဆန္ဒတော်၏ မယုတ်
မလျော့ပဲ အမြှအားဖြင့် ပြင်းပြလျက်ရှိခြင်း၊ စိရိယ
တော်၊ တရားဒေသနာတော်၊ သမာဓိတော်၊ ပညာ
တော်၏ ယုတ်လျော့မသွားပဲ အမြှအားဖြင့် တိုးတက်

(၁၂) ထိုထိုပါ၌တော်နှင့် အဋ္ဌကထာများ။

လျက်ရှိခြင်းသည် ဘုရားရှင်ဗုဒ္ဓသာ ဖြစ်နိုင်သော အာ
ဝေနိကဂုဏ်တော်များ ဖြစ်ကြပါသည်၊ [အခြားပညာ
ရှိတို့မှာ အသက်ကြီးလာလျှင် စိရိယလျှော့ခြင်း၊
တရားဒေသနာ လျှော့ခြင်း သမာဝိလျှော့ခြင်း ပညာ
ထုတိုင်းလာခြင်းအားဖြင့် လျှော့မှုရှိတတ်ကြပါသည်။]

ထို့ပြင် ဘုရားရှင်၏ ကိုယ်မှူ နှုတ်မှူ စိတ်မှူ ဟူ
သမျှ၍ ပျော်သည်အတွက် ပြုခြင်း၊ မဆင်မခြင်
အလျင်တဆောင်ခြင်း၊ ဥာဏ်မပါပဲ ပြုခြင်း၊ ပျာယိ
ပျာရာဖြစ်ခြင်း၊ အကျိုးမရှိ အချည်းနှီးဖြစ်သော ပြု
ခြင်း၊ မသိသောအားဖြင့် လျှစ်လျှော့ရှုထားခြင်းဟု၍
တရားတလေမျှ မရှိပါ၊ ကိုယ်မှူ နှုတ်မှူ စိတ်မှူ ဟူသမျှ
၌ ဥာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကာ သမာဝိကြီးမားစွာဖြင့်
အကျိုးရှိသော အလုပ်ကိုသာ ပြုလုပ်တော်မူပါသည်၊
ထို့ကြောင့် ပုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ခြေလှမ်းတော်မူသော
အခါ်ဗုံပင် အမြေအားဖြင့် လက်ဗျာခြေတော်ကိုသာ ရေး
ဦးစွာ ကြွလှမ်းတော်မူပါသည်၊ ကြွလှမ်းပြီးလျှင် ငွေမ
ခြေတော်၏ မနီးလွန်း မဝေးလွန်းသော အရပ်၌ ထို
ခြေတော်ကို ပြော် အညီ ထိအောင် ချတော်မူပါ
သည်၊ ကြွလှမ်းတော်မူပုံ့မှာ မြန်လည်းမမြန်ပါ နေး
လည်းမနေးပါ၊ ဆင်မင်း၏ ခြေလှမ်းပုံကဲ့သို့ ည်းည်း
သာသာရှိ သည်ပြင် ကေသရရာလာ ခြေသံမင်း၏
တင့်တယ်ခြင်းကဲ့သို့ အလွန်တင့်တယ်ပါသည်။ (၁၃,၁၄)

(၁၃) ဂိတ်မူလနိုကား

(၁၄) မရှိမပဲ.သေလသုတ်အငွေကထား

ခန္ဓိတရား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကိုယ်တော်အား
ကြီးမားတော်မူခြင်း ဥက္ကလာတော်အား အခြေအရုံအား
 တိုဖြင့် အလွန်ကြီးမားသော အင်
 အား ရှိပါသော်လည်း မည်သည်အခါမျှ ထိအားတို့ကို
 အားကိုးတော်မမူပဲ သည်းခံခြင်းအားကိုသာ အမြဲအား
 ကိုးတော်မူပါသည်။ ကောသဖို့ဖို့၊ ဥတေနမင်း၏ မိဖုရား
 သုံးယောက်တွင် တစ်ယောက် အပါအဝင်ဖြစ်သော
 မာဂလ္လာမိဖုရားသည် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာအပေါ်၌ ရန်ငြီးထားခဲ့
 သောကြောင့် ကောသဖို့ဖို့သို့ ဘုရားရင် ရောက်
 တော်ကမူလာသောအခါ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူလာသော
 ဘုရားရှင်အား နောက်ကလိုက်၍ ဆဲကြုံ့ရန် မိစ္စာ
 အယူရှိသူ လူဆိုးများကို စေခိုင်းလေသည်။ ထိုလူဆိုး
 တို့သည် ဘုရားရှင်၏နောက်သို့ လိုက်၍ အမျိုးမျိုး
 ဆဲကြေလေသော...အရှင်အာနန္ဒာသည် အခြားဖို့သို့
 ကြုံ့ရန် လျောက်လေသည်။ ထိုအခါ-အာနန္ဒာ သွား
 ရာ အရပ်သို့ လိုက်၍ဆဲကြလျှင် ဘယ်မှာ သွားစရာ
 ရှိတော့မည်နည်း၊ စစ်မြေပြင်သို့ဝင်သော ဆင်ပြောင်
ကြီးသည် ပစ်သမျှမြားဒဏ်ကို အနာခံ၍ ရွှေ့သို့
 သာတို့တက်သကဲ့သို့ ငါဘုရားလည်း ပြောဆိုဆဲရေး
 သမျှဒဏ်ကို သည်းခံတော်မူကာ သွားမြှုလမ်းကိုသာ
 ကြွေတော်မူမည်-ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ (၁၅)

မေတ္တာတရား လူတစ်ယောက် အပေါ်၌ဖြစ်စေ
ကိုးမားတော်မူခြင်း အများအပေါ်၌ဖြစ်စေ ဒေါသမန်
 မာနစသော အပူတရားတွေ ဖြစ်

နေလျှင် ထိုသူ့စိတ်ဓာတ်ဝယ် စိုစိဖတ်ဖတ် စေးကပ်
ခြင်းမရှိပဲ ခြောက်ကပ်ကပ် ဖြစ်နေတော့၏၊ မေတ္တာ
တရားကား မိခင်က သားကလေးအပေါ်၌ ထားသော
တရားတစ်မျိုးဖြစ်ရကား ဒေါသ၊ မာနစသော အပူ
ဓာတ်ကို ပယ်ရှား၍ သူတစ်ပါးအပေါ်၌ စိုစိဖတ်ဖတ်
စေးကပ်လျက်ရှိ၏၊ တွေ့ရမြင်ရသောအခါ ကြည်လင်
ခွင့်ပျော် သူတစ်ပါး၏အကျိုးကို သည်ပိုးချက်ဆောင်
လိုသော သူတစ်ပါးကို ချမ်းသာစေလိုသော သဘော
တရားဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဘုရားဖြစ်ဖို့ရန် ကြတော်မူစဉ်
တုံးကပင် “ဗုဒ္ဓီ ဗောဓော်ပါကိုယ်တိုင်သိသော
အခါ သတ္တဝါ အများကိုလည်း သိစေမည်”ဟု စိဋ္ဌနှင့်
တော်မူခဲ့သည်အားလော်စွာ ဗုဒ္ဓဖြစ်တော်မူသည်မှစ၍
သတ္တဝါအများကို တရားသိစေတော်မူလိုသော ဆန္ဒ
တော်နှင့် ဒုက္ခမှ လွှတ်မြောက်၍ ချမ်းသာ သူခဲသို့
ရောက်စေတော်မူလိုသော မေတ္တာတော်သည် လွန်စွာ
ကြီးမားတော်မူပေသည်၊ ထို့ကြောင့် တရားဟောပြ
ဆုံးမထိုက်သော ဝေနေယူသတ္တဝါအများကို နံနက်
စေးစေးတော်မူစေသော နေ့တစ်ကြိမ်၊ နေ့တစ်ကြိမ်အားဖြင့် တစ်နေ့လျှင်
၂-ကြိမ်မှ ဥက္ကတော်ဖြန့်၍ ကြည့်ရှုတော်မူပါသည်၊
ထိုသို့ကြည့်၍ မြင်တော်မူသောအခါ ဆုံးမထိုက်သော
သတ္တဝါသည် အလွန်ဝေးကွာသောအရပ်၌ တည်နေ
ခိုက်ဖြစ်လျှင် ထိုအရပ်သို့ ကြတော်မူ၍ တရားဟော
ပြ ဆုံးမတော်မူလေ့ရှိပါသည်။ (၁၆)

တို့တို့အား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ မေတ္တာတော်သည်
လိုက်လျောတော်မူပဲ အယူဝါဒအားဖြင့် ဆန့်ကျင်ဘက်
ဖြစ်နေကြသော တို့ပရီပိုင်တို့
အပေါ်၌သော်မူလည်း ပျော်တော်မူ၏၊ ထိုကြောင့်
တို့ပရီပိုင်တို့၏ ကျောင်းတိုက်သို့ တစ်ခါတစ်ခါကြွှေ့
တော်မူ၍ တို့တို့သည်လည်း ဘုရားရှင်ကြော်လာခြင်း
ကို လွန်စွာလိုလားကြ၏၊ အခါတစ်ပါး၌ ဘုရားရှင်
သည် သာဝါးမြို့သို့ ဆွမ်းခံဝင်ဖို့ရန် ကြိုတင်၍ ကြွှေ့
တော်မူကာ ပေါ်ပါဒပရီပိုင်၏ ကျောင်းတိုက်အနီးသို့
ရောက်တော်မူပါသည်၊ ထိုအချိန်၌ ထိုဆရာကြီး၏
တပည်ကြီးေယ်တို့သည် မင်းပိုးရာဏာအကြောင်း၊ စစ်
သည်မိုလ်ပါအကြောင်း၊ စားပြုသူပုန်အကြောင်းမှုစု၌
စကားမျိုးစုံကို သူတစ်မျိုး ငါတစ်ဖုံး ပြောသံ ဆိုသံ
တို့ဖြင့် အူညံ၌ နေပါသည်၊ ထိုကြောင့်ဆရာပရီပိုင်
သည် မိမိတပည်တို့အား “အရှင်ဂေါတမ ကြွှော်
သည်၊ တိတ်တိတ်နေကြပါ၊ အရှင်ဂေါတမသည်
တိတ်ဆိတ်ခြင်းကို လိုလားပါသည်၊ တိတ်ဆိတ်သော
နေရာကို မြှင့်လျှင် ငါတို့အထံသို့ ဝင်ချင်ဝင်လာပါ
လိမ့်မည်” ဟု ပြောလေသည်၊ ဘုရားရှင်လည်း ဝင်
တော်မူကာ ဆရာကြီးမေသမျှကို ဖြေဆိုတော်မူပါ
သည်၊ ဤသို့လိုက်လိုက် လျော့လျော့ ရှိတော်မူသော
ကြောင့် ဘုရားရှင်ကို တို့ပရီပိုင်အများလည်းလေး
စားကြည်သို့ကာ တာချို့မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာ
တော်သို့ ဝင်ရောက်လာကြပါသည်။ (၁၈)

ဘရဏာတရား သတ္တဝါအများ၏ ချမ်းသာခြင်းကို
ကြီးမှားတော်မြှင့် လိုလားသော မေတ္တာဓာတ်၏ အဖြ
ကိန်းဝပ်တော်မူရာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၌
ဆင်းရဲ့ဒုက္ခသို့ ရောက်နေရသော သတ္တဝါကို ပြင်
တော်မူသောအခါ ထိုဒုက္ခမှ ကယ်တင်လိုသော မဟာ
ကရဏာတော်သည် အလိုလိုဖြစ်ပေါ်၍ လာပါသည်။

အခါတစ်ပါး၌ အရှင်အာနန္ဒနှင့်အတူ ကျောင်းစဉ်
လှည့်လည်တော်မူရာ ဝမ်းပျက်ရောကိုကြောင့် မိမိ၏
ကျော်ကြီးကျင်ယ်ကိုမျှ မသုတေသင်နိုင်အောင် ပေနေ
သော ရဟန်းတစ်ပါးကို မြင်တော်မူရ၏၊ ထိုရဟန်း
သည် ပင်ကိုယ်က သူတစ်ပါးကိစ္စကို ရွက်ဆောင်ဖော်
မရသောကြောင့် သူ့ကိစ္စကြံ့သောအခါ ပြုစုမည်သူ
မရှိပဲဖြစ်နေ၏၊ ဘုရားရှင်သည် ထိုရဟန်းကို ပြင်
တော်မူသောအခါ အရှင်အာနန္ဒကို ရေခံပိုင်းတော်
မူကာ ကိုယ်တော်တိုင် ရေလောင်းပေးတော်မူပြီးလျှင်
သန့်စဉ်ပြီးသော ထိုရဟန်းကို ဦးခေါင်းဘက်၌ ဗုဒ္ဓ
မြတ်စွာက ကိုင်တော်မူ၍ ခြေရင်းဘက်၌ အရှင်
အာနန္ဒကို ကိုင်စေတော်မူကာ ညောင်စောင်းပေါ်သို့
သာသာယာယာ တင်ပေးတော်မူပါသည်၊ ထို့နောက်
ထိုရဟန်းကို ပြုစုဖော်မရသော ရဟန်းတို့အား “သင်
တို့မှာ ပြုစုမည် မိဘများ ရှုကြသည် မဟုတ်၊
အချင်းချင်းမှ မပြုစုလျှင် ဘယ်သူလာ၍ ပြုစုမည်လဲ၊
ထို့ကြောင့် ဆရာ ဥပဇ္ဈာယ်တပည့်တပန်း ရဟန်း
သံယာ အချင်းချင်း ပြုစုကြရမည်၊ မပြုစုလျှင်
မကောင်းမှ အုကြိုးအာပတ်” ဟု ပည်တော်မူကာ၊

ပြုစဉ် လွယ်သော ဂါလာန့်၊ ပြုစဉ် မလွယ်သော ဂါလာန့် အကြောင်းကိုပါ စုပေါင်း၏ မိန့်တော်မူပါ သည်။ (၁၈)

စည်းစီမံရှင်တို့လည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ကြီးမားလှသော စည်းစီမံရှင်တို့လည်း မဟာကရဏာတော်သည် ဆင်းသမားတော်မူခြင်း ရဲနေသူကို ဖြင့်ရသောအခါ၌သာ ဖြစ်တော်မူသည် မဟုတ်သေး၊ မေ့မေ့လျှော့လျှော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနှင့် စည်းစီမံချမ်းသာ ခံစားနေသူကို ဖြင့်ရသော အခါ၌လည်း ဖြစ်တော်မူသေး၏၊ ထိုစည်းစီမံရှင်သည် ယခုဘဝ္ဗုံးချမ်းသာနေသိလည်း ပေါ့ပေါ့ဆဆနှင့်ကြောင့် နောက်နောက်ဘဝ အဆက်ဆက် ဖြစ် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရမည့် အရေးကို ဖြင့်တော်မူရ ကား တပျော်တပါးနှင့် လမ်းအမှားကြီးကို သွားနေသူ အသွင် ဖြင့်တော်မူကာ လွန်စွာကရဏာဖြစ်တော်မူပါ သည်၊ ထိုစည်းစီမံရှင်သည် ယခုဘဝ္ဗုံးပင် နေ့စဉ် နေ့စဉ် တရွှေ့တရွှေ့နှင့် မရဏာဘက်သို့ ရောကပို့ဆောင်နေသည်ကို မဖြင့်ရှာ့ခြင်း၊ တကယ့် အိုးဘေးနာဘေး သေဘေးကြံ့လာလျှင် ဖို့ဆိုစရာ၊ အားထားစရာ၊ ပုန်းကွယ်စရာမရှိခြင်း၊ မိမိစည်းစီမံကို မိမိအပိုင်ဟု ထင်နေသိလည်း သေဘေးကြံ့သော အခါ တစ်ပြားတစ်ပြားမျှယူ၍ မသွားနိုင်ရှာ့ခြင်း၊ မသေ မိအတွင်း ကာလကလေး၌ တဏ္ဍာစေခိုင်းသမျှ ရှာဖွေနေရသဖြင့် တဏ္ဍာ၏ ကျွန်းဖြစ်နေရရှာ့ခြင်း စသည် ကို တွေးတော်မူပါသည်။ (၁၉)

(၁၈) ဂိနည်းမဟာဝါ စိုဝရကွန်ကပါ၌တော်။

(၁၉) ပဋိသမ္မိဒီမောပါ၌တော်။

မှန်မြတ်စွာသည် သတ္တဝါတို့ အပေါ်၌
 အလုပ် မှန်မြတ်စွာသည် သနားကျင်နာ ကရဏာတော်ကြီးမား
 များတော်မူပုံ လျသောကြာင့် သတ္တဝါတို့အကျိုးငှာ
 အမြေအားဖြင့် အလုပ်များတော်မူပါသည်၊ အရှင်
 မတက်မိ နှင့်ကိုရောက်စွဲ မဟာကရဏာသမာပတ်
 တော်ကို ဝင်စား၍ တရားဟောပြ ဆုံးမထိုက်သော
 သတ္တဝါများကို ကြည့်တော်မူရ၏၊ ထိုသို့ ကြည့်၍
 မြင်တော်မူလျှင် အချိန်အားလျော်စွာ ဆွမ်းခံကြတော်
 မူရင်းလည်း ဟောပြောညွှန်ပြတော်မူ၏။

အခါတစ်ပါး၌ ဆွမ်းခံကြတော်မူစဉ် ငမြှကို
 ရိုက်ပုတ်နေကြသော ကလေးများကို မြင်တော်မူ၍
 “မိမိ၏ချမ်းသာကို သတ္တဝါတိုင်း လိုချင်ကြ၏၊ ထို့
 ကြာင့် မိမိချမ်းသာရေးအတွက် သူတစ်ပါးကို မညှင်း
 ဆဲကြနိုင်၊ သူတစ်ပါးကို ညှင်းဆဲသူဟာ နောက်ဘဝ
 ၌ ချမ်းသာကို မရနိုင်”ဟု ကလေးများနှင့် ထိုက်
 တန်သော ဉာဏ်အကို ပေးတော်မူပါသည်၊ ဆွမ်းခံပြန်
 တော်မူလာသောအခါ ခြေဆေးခံတော်၍ ထိုင်တော်မူ
 ၍ ခြေဆေးတော်မူရင်းလည်း ရဟန်းများအား မေ့မေ့
 လျော့လျော့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ မနေကဗုံးနှင့်၊ လူဘဝ
 စသည်တို့၏ ရခဲ့ပုံကိုလည်း ဟောတော်မူ၏၊ ထို့
 နောက် ရဟန်းတို့အား ကမ္မာနှင့်ပေးတော်မူပြီးလျှင်
 ခေါ်မျှ တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းတော်မူ၏၊
 ခေါ်မျှ ကိန်းအောင်းပြီးသောအခါ ဉာဏ်ချမ်း၌
 တရားဟောပြ ဆုံးမသင့်သောသတ္တဝါတို့ကို ကြည့်ရှု
 တော်မူ၍ ရောက်လာသော ပရီသတ်အား တရား
 ဟောတော်မူ၏၊ တရားနာသူတို့ပြန်သွား၍ ရေသုံးသပ်

တော်မူပြီးလျှင် ခေတ္တမျှ နားနေရာတွင် နေဝင်ချိန် ရောက်၍ အထံတော်သို့ ရောက်လာသော ရဟန်းတော် တို့အား ကဗျာဌာန်းပေးရ, ပုစ္စာဖြေရ, တရားဟော တော်မူရခြင်းအားဖြင့် ညျဉ်းယာမ်ကာလကို ကုန်စေ တော်မူရ၏။ ထို့နောက် ရောက်လာသော နတ်ပြဟာ တို့အား တရားဟောရ, ပုစ္စာဖြေရခြင်းအားဖြင့် သန်း ခေါင်ယာမ်ကာလကို ကုန်လွန်စေတော်မူရ၏။

မိုးသောက်ယာမ် ကာလကို (၃)ပိုင်းပိုင်း၍ ပဋိမ အပိုင်း၌ စကြော်တော်မူ၏။ အလယ်ပိုင်း၌ ခေတ္တမျှ ကျိန်းစက်တော်မူ၏။ တတိယအပိုင်း၌ ခတ်စောစေ ထတော်မူပြီးလျှင် ထိနေ့အဖိုဝင်ယ် ဟောပြာပြသ ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကို ကြည့်တော်မူပြန်၏။ ဤနည်းအားဖြင့် သတ္တဝါအများ၏ စီးပွားချမ်းသာကို ကိုယ်တော်တစ်ပါးတည်း၏ တာဝန်ကဲ့သို့ နေ့စဉ်နေ့ စဉ် ဆောင်တော်မူနိုင်သည်မှာ ကိုယ်ကာယတော်က လည်း အာဇာနည်ယောကုံး၊ ပိဿာအောင် ကျမ်းမာ တော်မူလှခြင်း၊ သတ္တဝါတို့အပေါ်၌ ထားတော်မူအပ် ဖေတ္တာကရာဏာတော်ကလည်း ကျယ်ပြန့်တော်မူလှခြင်း၊ ဥာဏ်တော်ကလည်း ကြီးမားတော်မူလှခြင်း ကြောင့်သာ ဖြစ်နိုင်ပါပေသည်။ (၂၀)

ပရီနိဗ္ဗာန် ပုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ထိုကဲ့သို့ နေ့မနား ကြိုးစားတော်မူခြင်း ညျဉ်းမနား ကြိုးစားတော်မူသည် မှာ နှစ်လအနည်းငယ်သာမဟုတ် စံသည့်ထိုင်အောင် ပါ။ ၄၅-ပါ ကာလပတ်လုံး ပရီ နိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါန်းအချိန်တိုင်အောင်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ဝေသာလီမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် “နောင်(၃)လကြာလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူမည်” ဟု ကြိုတင်၍ အသိပေးတော်မူ၏၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူမည် နောက်ညွှန် သုဘ္ဗ္ဗာမည်သော ပရိမိုင်၏ အကျွတ်တရားရမည် အရေးကို မြင်တော်မူ၍ ဝမ်းသွေးသွန်သော ရောက် ဖြစ်နေပါလျက်ပင် ၃-ဂိုတ် ဝေးသော ပါဝါမြို့မှ ကုသိနာရုံမြို့သို့ ကြွတော်မူ၍ သုဘ္ဗ္ဗာမူရိမိုင်ကို အကျွတ်တရား ရစေတော်မူပါသည်။

ထိုနောက် အရုဏ်တက်ခါနီးအချိန် ရောက်သော အခါ အနီးအပါးတွင် ရောက်နေသော သံယာတော် တို့အား ဘုရားတရားသံယာ အကျင့်သိက္ခာ၌ ယုံမှား သံသယရှိကြလျှင် မေးမြန်းဖို့ရန် တိုက်တွန်းတော်မူ၏၊ ထိုအခါ ယုံမှားသံသယ မရှိကြသောကြာင့် အား လုံး တိတ်ဆိတ်စွာဖြင့် နောက်ဆုံး အမိန့်တော်သံကို နားထိကြ၍နေကြစဉ် “ဝယ်မွှာ သခါရာ အပွဲမှာအေန သမှာအေထာ=ရပ်နာမ်သခါရတို့သည် ပျက်ခြင်းသဘော ရှိကြ၏၊ မမေ့မလျှော့သော သတိဖြင့် သီလ, သမာဓိ ပညာ ၃-ဖြာသောသိက္ခာကို ပြီးစီးစေရစ်ကြ” ဟု နောက်ဆုံး ဉာဏ်အကို မိန့်တော်မူပါသည်။ ဤသို့ လျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် နောက်ဆုံးအချိန်ကျအောင် ကိုယ်တော်၏ ပင်ပန်းမှုကို လျှစ်လျှော့၍ သတ္တဝါ အများ၏ စီးပွားအလိုင်းသာ မနေမနား ကြိုးစား တော်မူပါသည်။ (၂၁)

ပြန်ချိအာရုယ္ယါ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အကြောင်းအရာကို
 ပြ၍ မကုန်နိုင်ပါ၊ ဤမျှလောက်
 အကျဉ်းမျှပြခဲ့သော အကြောင်းအရာကို ပြန်၍အာရုံ
 ယူသောအခါ ဘုရားရှင်၏ ပုံသဏ္ဌာန်တော်သည်
 တစ်စုံတစ်ယောက်၏ အကျိုးကို ဆောင်တော်မူနေပုံ
 ဟောပြောနေပုံနှင့်အတူ ထင်လာတော်မူနိုင်စရာရှိပါ
 သည်၊ ထိုသို့ထင်လာသောအခါ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့
 ဝါဝင်းသဗ္ဗာယ်သောကိုယ်တော်၊ အာဇာနည်ယောက်ဗျား
 ပီသ၍ တောင့်တင်းနိုင်မာလျစွာသောကိုယ်တော်၊ ကြီး
 မားသော ဥက်ပညာတော်ဝယ် ခြယ်လှယ်၍နေသော
 ဖော်တော် ကရာဏာတော်နှင့်အတူ ချိသာတော်မူ
 လှသော အသံတော်ဖြင့် တရားဓမ္မ ဟောပြတော်မူ
 နေပုံး၊ အ၊အားနေတော်မူချိန် မရှိ၊ ပရီနိဗ္ဗာန်စံတော်မူ
 သည်တိုင်အောင် လူ နတ် အများ၏ အစီးအပွားကို
 ဆောင်တော်မူနေပုံကို အာရုံပြကာ ဤသာသနာ
 တော်၏ အရင်းအစဖြစ်သော ဗုဒ္ဓ၏ ဗုဒ္ဓအစစ်အမှန်
 ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး ယုံကြည်သော
 သဒ္ဓိစစ် သဒ္ဓိမှန် ကေန်ဖြစ်ပေါ် လာပါလိမ့်မည်၊ ထို
 သို့ သဒ္ဓိစစ် သဒ္ဓိမှန် ကေန်ရရှိသူ အဘယ်လူ၊
 အဘယ်နတ်၊ အဘယ်မြဟ္မာ၊ အဘယ်သတ္တဝါသည်
 အဘယ်မှာလျှင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို မကိုးကွယ် မဆည်း
 ကပ်ပဲ နေနိုင်ပါတော့အဲနည်း၊ အသက်ကို အပ်နှင်း၍
 အရင်းဆုံး တပည့်အဖြစ်ဖြင့် ယုံကြည် လေးမြတ်
 ဆည်းကပ် မြတ်နှီး ကိုးကွယ်မည်သာ ဖြစ်ပါသ
 တည်း။...

၃။ မွေ့သူမွေ့ဝာ

(တရားတော်၏ ကောင်းမွန်ခြင်း)

မွေ့၏ အောက်သို့ ကျေမသွားအောင် ဆောင်
သရပ်သဘော ထားနိုင်သောသဘောကို “မွေ့”ဟူ၍
ဆိုရ၏၊ မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် ဟောပြာ
ညွှန်ပြသည်ဖြစ်စေ ဓမ္မအစစ်အမှန်ဖြစ်လျှင် ထိုဓမ္မ
အတိုင်း နေထိုင်သူအား အောက်တန်းသို့ ကျေမသွား
အောင် ဆောင်ထားနိုင်သော သတ္တိရှိရမဲ့ ဖြစ်ပါသည်။
မုဒ္မာမြတ်စွာ၏ ဓမ္မရတနာများသည် နည်းနည်းပါးပါး
လိုက်နာသူကို နည်းနည်းပါးပါး အောက်ကျေမသွား
အောင်၊ များများစားစား လိုက်နာသူကို များများ
စားစား အောက်ကျေမသွားအောင် ဆောင်ထားနိုင်ပါ
သည်။ ထို့ကြောင့် လောက်ကြီးပွားရေးကို လိုလား၍
“အသေဝနာ စ ဗာလာနံ” စသော မက်လာတရားကို
လိုက်နာသူသည် လောက်၌ အောက်ကျ နောက်ကျ
လူစားမျိုးမဖြစ်ရအောင် တရားတော်က ဆောင်ထား
သဖြင့် အဆင့်အတန်းမြင့်သော လူတန်းစားအဖြစ်သို့
ရောက်နိုင်ပါသည်။ အပါယ်ဆင်းရဲကို ကြောက်၍
အထက်တန်းတရား၊ လိုက်စားကျင့်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်
သည် ထိုတရား၏ ဆောင်ထားမှုကြောင့် အပါယ်
ဆင်းရဲသို့ ကျေမသွားပဲ အထက်တန်းဘဝဖြင့် နိမ္မာန်
သို့တိုင်အောင် ရောက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သတ္တိပါ
တို့ကို အောက်ကျ နောက်ကျမဖြစ်ရအောင်၊ အပါယ်

င့်ပါး ကျမသွားအောင် ဆောင်ထားနိုင်သော ဓမ္မကို
သာ ဓမ္မအစစ် ဓမ္မအမှန်ဟု မှတ်ယူရပါသည်။ (၂၂)

ဓမ္မအကျိုးကို “ဓမ္မသည် လိုက်နာ ကျင့်ကြုံသူအား
ကြည့်ရည် ဆင်းရဲ့ကွွဲသို့ မရောက်ရအောင်ဆောင်
ထားနိုင်၏”ဟု ဆိုရာ၌ ယခုချက်ချင်း
လက်ငင်းအကျိုးကို **ကြည့်ရုံမျှဖြင့်** သဘာဝအစစ်အ^၁
မှန်ကျအောင် ဆောင်ထားနိုင်ပုံကို မသိနိုင်ပါ။ ကွက်
ကျော်အကြည့်မျိုးဖြင့် အရှည်ကိုမျှော်ကိုး၍ **ကြည်နိုင်**
မှုသာ သဘာဝအစစ်အမှန်ကျအောင် သိနိုင်ပါသည်။
ဥပမာ—မမာနေသော ကလေးသည် သူစားချင်သော
အစာကို မိခင်ကမပေးလျှင် စိတ်ဆင်းခဲ့ ကိုယ်ဆင်းခဲ့
ဖြစ်မည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သော်လည်း ထိုဆင်းရဲမှု
ကြောင့် မိခင်၏ မပေးခြင်းကို မတရား (အဓမ္မ)ဟု
မဆိုရပါ။ ထိုမပေးခြင်းသည် လမ်းမှန်ကျသော ဓမ္မဟု
သာ ဆိုရသကဲ့သို့ ထိုအတူ ပုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ “အသေဝ
နာ စ ဗာလောနံ”စသော တစ်ချို့တရားဓမ္မများသည်
လူမှိုက်နှင့်ပေါင်းမှ လောကအကျိုး ရမည်သူတို့က မ
ကျော်ဖွယ် ဖြစ်ပါသော်လည်း စင်စစ်အားဖြင့် လူ
မိုက်နှင့်ပေါင်းမိက ခဏမျှသာ ချမ်းသာခွင့် ပေး
ကောင်း ပေးနိုင်မည်ဖြစ်စေကာမှ အရှည်ကျလျှင်
ကေန်မှုချ ခုက္ခာကိုသာ ပေးနိုင်မည်ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
ပုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အဆုံးအမ သွေးပြေးဖြစ်သော
တရားတော်ကို လိုက်နာရာ၌ တစ်ခဲ ကလေးကို
လည်းကောင်း၊ တစ်ဘဝ ကလေးကို လည်းကောင်း

မကြည့်ရဘဲ၊ နောင်ဆင်ရဲမည်အရေး အပါယ်ဘေး
တို့ကိုပါ ကြည့်နိုင်မှ တရားဓမ္မ၏ အောက်မကျအောင်
ဆောင်ထားနိုင်ပုံကိုကောင်းကောင်းသိနိုင်ပါသည်။ (၂၃)

တရားတော် ၃..မျိုး ဗုဒ္ဓမြတ်ခွာ၏ ဓမ္မရတနာသည်
ဂိနည်း၊ သူတ္ထန်၊ အသိဓမ္မအားဖြင့်
၃-မျိုး ၃-စားရှိ၏ ဝိနည်းတရားတော်သည် ရဟန်း
သံယာတော်များအတွက် မပြုမကျင့် ရောင်ကြည့်ရ^၁
မည် အချက်များကို ပြထားသော၊ ပြကျင့်လျင်
မည်သည် အဖြစ် သင့်ရောက်စေရမည် ဟု အမိန့်
အာဏာတော် ဖြစ်သောကြောင့် “အာဏာဒေသနာ
တော်”ဟု ခေါ်ရ၏၊ သူတ္ထန်ဒေသနာတော်သည်
ရဟန်း ရှင်လူ တိုင်းသူ ပြည်သားတို့၏ ပြောဆိုရိုး
စကားဖြင့် နာလည် အောင် ဟောတော်မူအပ်သော
ဒေသနာတော်ဖြစ် သောကြောင့် “ဝါဟာရဒေသနာ
တော်”ဟု ခေါ်ရ၏၊ အသိဓမ္မ ဒေသနာတော်ကား
အများပြောရိုးစကားလုံးဖြင့် သုံးနှင့်ခေါ်ဝှေ့မူမပြုဘဲ
သူ့သဘာဝအတိုင်း “ဖသာ၊ ဝေဒနာ၊ ပထဝီ၊ အာပေါ့”
စသည်ဖြင့် အစစ်အမှန် အနက်သဘောကိုသာ ဟော
ပြတော်အပ်သော ဒေသနာတော် ဖြစ်သောကြောင့်
“ပရှမတ္ထာဒေသနာတော်”ဟူ၍ခေါ်ဆိုရပေသည်။ (၂၄)

(၂၃) ထိုထို တရားတော်များ။

(၂၄) အဋ္ဌကထာကြီးများ၏နိဒါန်း။

ဂနိုလ်းတရား၏ ဂနိုလ်းတရားတော်သည် ရဟန်း
 သံယာတော်များ၏ ကိုယ်မှူ နှုတ်
 ထူးခြားချက် မှူ အနေ အတိုင် အပြောအဆို
 ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမတော်မူသောကြောင့် ထိပိနည်း
 တရား၏ ဆုံးမထားသည့်အတိုင်း ရဟန်း သံယာ
 တော်များသည် ယဉ်ကျေးစွာ နေထိုင် ပြောဆိုကြရ
 ၏ ထိုသို့ ယဉ်ကျေးစွာ နေထိုင်ပြောဆိုတတ်အောင်
 လည်း ဆရာသမားအဆက်ဆက်က လက်တွေ့သင်
 ပြရ၏ ထိုသို့ သင်ပြသည့်အတိုင်း နေထိုင်ကြသော
 ရဟန်းသာမဏေးများကို ပစ္စည်းလေးပါးထောက်ပံ့ကြ
 သော ဒါယကာ ဒါယီကာမတိုက ကျေကျေနှစ်နှစ်
 ထောက်ပံ့ကြ၏ ထိုကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သိက္ခာ
 ပုဒ်ဥပဒေတစ်ရုပ်ကို အမိန့်ချမှတ်တော်မူလိုသောအခါ
 “မကြည်ညီသေးသူများ၏ ကြည်ညီစရာဖြစ်စိုအကျိုး
 ရှာ၊ ကြည်ညီပြီးသူများ၏ သွေ့တရားတိုးပွားဖို့အကျိုး
 ရှာ ဤသိက္ခာပုဒ်ကို ပညာတ်တော်မူမည်” ဟု မိန့်
 တော်မူ၏ ဤသို့ မကြည်ညီသေးသူတိုးကို ကြည်
 ညီစေနိုင်ခြင်း၊ ကြည်ညီပြီးသူတိုးကို အကြည်ညီတိုး
 စေခြင်းသည် ဂနိုလ်းတော်မူ၏ ကောင်းမွန်မှန်ကန်
 ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (၂၅)

ဂနိုလ်းသည် ဂနိုလ်းတရားတော်ကို သာ-
 သာသမာတော်၏အသက် သနာတော်၏ အသက်ဟု
 အသိအမှတ် ပြုကြပါသည်၊
 ရဟန်းဖြစ်မှ ရှင်သာမဏေးဖြစ်မှကို ဂနိုလ်း ထုံးတမ်း

အတိုင်းသာ ပြေရ၏၊ ရဟန်းဖြစ်ပြီး ရှင်သာမဏေဖြစ်
ပြီးသောအခါးလည်း ဝန်ညွှေးတော်အတိုင်းသာ ဝတ်
စား နေထိုင်ရ၏၊ ထိုသို့နေထိုင်သူကို လူဝတ်ကြောင်
တို့က ကျေနှစ်ကြ ကြည်ညံကြသောကြောင့် စားဝတ်
နေ့မှာကို ထောက်ပံ့ကြ၏၊ ထိုသို့ ထောက်ပံ့သူရှိသော
ကြောင့်သာ ဤ သာသနာတော်ကြီး တာရှည်စွာ
တည်တဲ့နိုင်ပေသည်၊ ထို့ကြောင့် သာသနာတော်
တည်ရှိနိုင်အကြောင်းများ ဝန်ညွှေးအတိုင်း ကျို့ကြနေထိုင်
ကြခြင်းပင် ဖြစ်သောကြောင့် ဝန်ညွှေးတရားတော်ကို
“သာသနာတော်၏ အသက်” ဟု အသိအမှတ်ပြု
တော်မူကြပါသည်။

အကယ်၍ ဝန်ညွှေးမရှိလျှင်၊ သို့မဟုတ် ဝန်ညွှေး
တော်အတိုင်း မဆောင်ရွက်လျှင် ရဟန်းအစစ် ရှင်
သာမဏေအစစ် မဖြစ်နိုင်၊ ဝန်ညွှေးအတိုင်း မကျင့်သူ
ကို လူဝတ်ကြောင်တို့ မကြည်ညံနိုင်၊ လူဝတ်ကြောင်
တို့မကြည်ညံလျှင် ပစ္စည်းလေးပါး အထောက်အပံ့မရ
သဖြင့် သာသန့်ဝန်ဆောင်နိုင်သူ မရှိတော့ရကား
သာသနာတော် အသက် ထွေက်တော့မည်သာ ဖြစ်
တော့၏၊ သာသနာ အသက်မရှိလျှင် အဝတ်ဝါကို
ဝတ်ဆင်နေသူတွေ ရှိစေကာမူ သာသနာ တည်ရှိ
သည်ဟု မဆိုနိုင်တော့ပါ၊ ထို့ကြောင့် သိက္ခာပုဒ် ဥပ
ဒေတစ်ရပ်ကို ပညာတော်မူလိုသောအခါ “သူတော်
ကောင်းတရား၏ တည်တဲ့ဖို့ရာ သိက္ခာပုဒ် ပညာတော်
တော်မူမည်”ဟု မိန့်တော်မူပါသည်၊ ဤသို့ မိန့်တော်
မူသည့်အတိုင်း သာသနာတော်၏ တည်တဲ့ကြောင်း

ဖြစ်ခြင်းသည် ဝိနည်းတော်ဓမ္မ၏ ကောင်းမွန် မှန်ကန့်
ခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ (၂၆)

သုတေသနတရားတော် မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သတ္တန်တရား
တော်များကို ဟောတော်မူခါနီး
၌ ထိုတရားတော်ကို နာယူမည်ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုဆန္ဒ
သဘောကျကိုလည်း ကြည့်တော်မူ၏ သဒ္ဓါန်းပညာ၊
ဝိရိယန္တ့ သမာဓိတို့တွင် အဘယ်တရားက လိုနေ၍
အဘယ်တရားကို ပိုနေပါလိမ့်မည်နည်းဟု ကြည့်တော်
မူ၏ ထိုသူ၏ ပညာမျက်စိုး ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
စသော ကိုလေသာမြှုပြုတို့တွင် အဘယ်မြှုပြုက ထဲနေ၍
အဘယ်မြှုပြုက ပါးနေပါလိမ့်မည်နည်းဟု ကြည့်တော်
မူ၏ ထိုသို့ ကြည့်နိုင်သော ဉာဏ်တော်ကို မှုဒ္ဓမြတ်
စွာသာ ရရှိပါသည်၊ ပစ္စကဗုဒ္ဓါ အဂ္ဂသာဝက စ
သော ရဟန္တာအရှင်မြတ်တို့ မရရှိပါကြပါ၊ ထိုသို့
ဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြည့်တော်မူပြီးမှ အလွန်ကျမ်းကျင်
သော သမားတော်သည် သင့်လော်သော ဆေးကို
ပေးသကဲ့သို့ မှုဒ္ဓမြတ်စွာသည် ကိုယ်တော်တိုင် သိ
တော်မူအပ် ပြီးသော တရားအမျိုးမျိုးမှ သင့်တော်
သော တရားတစ်မျိုး၊ သင့်တော်သောကျင့်နည်း တစ်
မျိုးကို ဟောပြုတော်မူပါသည်၊ သမားတော်သည်
ရောက်ပျောက်နိုင်လောက်သော လူနာအားသာ ဆေး
ပေးသဖြင့် ထိုဆေးစားသူမှာ မှချေရောက်ပျောက် ရသ
ကဲ့သို့ ဘုရားရှင်သည် ထိုတရားဖြင့် အကျိုးရလောက်
သူကိုသာ ဟောပြုတော်မူသောကြောင့် တရားတော်

ကို သီးခြား နာရသူမှန်လျင် ကောန်မှချ တစ်မျိုးမျိုး
သော ကောင်းကျိုးကို ရရှိနိုင်ပါသည်၊ ဤသို့မြှုံး
မှန်သည့် ကောင်းကျိုးကို ရစေနိုင်ခြင်းသည် သုတေသန
ဓမ္မ၏ ကောင်းမွန်မှန်ကန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (၂၇)

ပိန်ည်းအသနာတော်သည်လည်း
ကောင်း အဘိဓမ္မအသနာတော်
သည်လည်းကောင်း ထိုကဲ့သို့တရားထူးကို ရစေနိုင်
သောသဘောမရှိကြပါ၊ သုတေသနအသနာတော်သာလျင်
တရားနာပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုလိုက်၍ နှစ်ခြိုက်လောက်
အောင် ဟောပြတော်မူအပ်သောကြောင့် တရားထူး
ကို ရစေနိုင်ပါသည်၊ သုတေသနအသနာတော်သည်
အနက်အမိပ္ပါယ် နားလည်အောင် ပြောပြနိုင်သူက
ဟောပြသောအခါ၌ ဖြစ်စေ၊ အသံကောင်းသော
တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်က ပါ့ဌ္ဇာတ်သက်သက်ကို ရွတ်ဆို
နေသောအခါ၌ဖြစ်စေ နားထောင်နေရုံမျှဖြင့်သောက
ပရီဒေဝ (ဝမ်းနည်းမှူ ဋိကြေးမှ) စသော စိတ်အနောက်
အကျိုတွေ ကင်းစင်၍ ကြည်လင် အေးမြေစေနိုင်ပါ
သည်၊ ထိုတရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြုံနေထိုင်သော
အခါ၌လည်း လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာနတို့နည်းပါး
၍ နည်းပါး၍ သွှေ့၊ ပညာ၊ သမာဓိ၊ ရိရိယတို့
ကြီးမား၍ ကြီးမား၍လာကာ လွန်စွာအရသာရှိပါ
သည်၊ ကျင့်၍တရားပေါက်သောအခါ၌ကား တစ်သံသ
ရာလုံးကပါလာသော တရားဆိုးတွေ အကုန်ကင်း၍
သန့်ရှင်းကြည်လင်စွာ မကြုံစုံစုံ ထူးသော အရသာကို

ခံစားကြရပါသည်၊ ထို့ကြောင့် သုတ္တန်တရားတော်
သည် အစကောင်း_အလယ်ကောင်း အဆုံးကောင်း
အားဖြင့် အားလုံးကောင်းသော တရားတော်ကောင်း
ကြီးဖြစ်ခြင်းသည် သုတ္တန်တရားတော်၏ ကောင်းမွန်
မှန်ကန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (၂၈)

ကာလာမသုတ်တော် ကာလာမသုတ်ဟု ထင်ရှား
သော သုတ္တန် တရားတော်
သည် သာသနာတော်၏ သန့်ရှင်းတိုးပွားရေးကိုလည်း
ကောင်း၊ တိုင်းပြည်၏ စည်ပင်သာယာရေးကိုလည်း
ကောင်း အားကြီးမာန်တက်ဆောင်ရွက်လိုကြသော
ဆရာဒကာတို့အတွက် အားပေးသော၊ သို့မဟုတ်
သတိပေးသော တရားတော်ဖြစ်၍ ခေတ်အားလျှော့
စွာ လေးစာတိုက်လှပါပေသည်။...

ဒု ကာလာမအမျိုးသားတို့...

၁။ ကလေးဘဝမှစ၍ ကြားနာ မှတ်သား
ခဲ့ရခြင်းဖြင့်လည်း “ဟုတ်တယ် မှန်တယ်”ဟု အစွဲ
အမြဲ မယူကြနှင့်။

၂။ မိဘဘိုးဘွား စသည်တို့မှ ဆင်းသက်၍
(ပရံပရ-အဆက်ဆက်) မှတ်ယူ လုပ်ကိုင်ရှိး ဖြစ်
၍လည်း အမြဲအစွဲ မှတ်ယူမထားကြနှင့်။

၃။ “ကူတိ ကိရ=ဒီဟာက ဒီလို တဲ့” ဟု
အခြားတစ်ယောက်က ပြောလိုက်ရုံမျှဖြင့်လည်း
အမြဲမှတ်ယူမထားကြနှင့်။

၄။ “ဒီအယူဆသာ ငါတို့သင်ထားသော ကျမ်း
စာနှင့်ညီတယ်”ဟု မိမိတို့ကျမ်းစာနှင့် ညီနေရုံမှုဖြင့်
လည်း အတည်တကျ မှတ်ယူမထားကြနှင့်။

၅။ မိမိဘာသာကြေစည်ထားသော အရာကိုလည်း
“ဟုတ်လှပြီ မှန်လှပြီ”ဟု အမြဲအစွဲ ယူမထားကြနှင့်။

၆။ အခြားနေရာ (အခြားနိုင်ငံ)တို့၌ သူ တစ်ပါးတို့
လုပ်နည်းကိုင်နည်းကို သဘောကျုံးလည်း ဤနေရာ
(ဤနိုင်ငံ)၌ သင့်တော်လှပြီဟု အမြဲအစွဲ ယူမထား
ကြနှင့်။

၇။ တစ်စုံတစ်ခု ပြုဖို့ရာ အကြောင်း အထောက်
အထားကို စဉ်းစားရာဝယ် အကြောင်း အထောက်
ကောင်းရှုံး သဘောကျုံးဖြင့်လည်း အမြဲအစွဲ ယူ
မထားကြနှင့်။

၈။ “သူ့ပြောသော အယူဝါဒသည် ငါတို့စဉ်းစား
ကျေနှင့်ထားသော အယူနှင့် ညီမျှပေါသည်”ဟု အယူ
ဝါဒချင်းတူမျှရုံဖြင့်လည်း အမြဲအစွဲ မယူကြနှင့်။

၉။ “ဤရသေ့ ရဟန်းကား ယုံကြည်ထိုက်သော
အထက်တန်း ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဒီလိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားကို
လေးလေးစားစား မှတ်သားထိုက်သည်”ဟုလည်း စွဲစွဲ
မြေမြှေမှတ်ယူမထားကြနှင့်။

၁၀။ ဤရသေ့ ရဟန်းကား ငါတို့ကိုးကွယ် ထား
သော ဆရာဖြစ်၏ ငါဆရာစကားကို ငါမှတ်သား
သင့်သည်”ဟုလည်း စွဲစွဲမြေမြှေ မှတ်ယူမထားကြနှင့်။

ကာလာမအမျိုးသားတို့... “ဤအကျင့်တွေသည်
ကောင်းလည်းမကောင်း၊ အပြစ်လည်းမက်င်း၊ ပညာရှိ
ကဲ့ရဲ့စရာလည်းဖြစ်၏၊ ထိုအကျင့်အကြံ အလုပ်အကိုင်
ကို ပြုလိုက်လျှင် စီးပွားမဲ့ဖို့ ဒုက္ခရောက်ဖို့ ဖြစ်၏”ဟု
ကိုယ်တိုင် နားလည်လာသည့်အခါ ထိုအကျင့် ထိုအပြု
အမူများကို စွန့်လိုက်ကြ၊ “စီးပွားတိုးတက်၍ သာခရဖို့
အကျင့်အကြံများ”ဟု ကိုယ်တိုင်နားလည်ထားသော
အကျင့်အကြံများကိုသာ လိုက်နာပြုကျင့်ကြ၊ ... ဤသို့
ဟောတော်မူပြီးလျှင် ဒုစရိတ်သစ်စရိတ်များကို ခွဲခြား၍
ဖေတွောကရဏာစသော တရားများကို ဟောတော်မူ
လေသည်။ (၂၉)

အဘိဓမ္မာ “ဓမ္မ” ဟူသော အမည်သည် သုတေသန
တရားတော် အဘိဓမ္မာ ၂-မျိုးလုံးနှင့် ဆိုင်သော
အမည်ဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် သုတေသန
မဟုတ်သော တရားတစ်မျိုးကို “အဘိ”ဟု အထူးဖြဲ့
၍ “အဘိဓမ္မာ”ဟု ခေါ်ရသည်။ သုတေသန၏ ခန္ဓာ (၅)ပါး
အကြောင်းကို အကျဉ်းမျှသာ ဟောတော်မူ၏၊ အဘိ
ဓမ္မာ၏ ခန္ဓာ(၅)ပါးကို နည်း၃-မျိုးဖြင့် ခဲ့ထွင်၍
အကျယ် ဟောတော်မူ၏၊ ဤသို့ တရားချင်းတူလျှင်
သုတေသနထက်ထူးကဲ ကျယ်ဝန်းရကား “အဘိ-သုတေသန^၁
ထက် သာလွန်ထူးကဲသော+ဓမ္မ-တရားတော်” ဟု
အမည်ထူးပြုကာ အဘိဓမ္မာဟု ခေါ်ဆိုရပေသည်။
ဤအဘိဓမ္မာ၏ သုတေသနကဲသို့ပုဂ္ဂိုလ်သွာဝါ ယောကျား
မိန့်မစသော အရပ်အသုံးအနှစ်းများကို မသုံးတော့ပဲ

“ဖသု၊ ဝေဒနာ”စသော ပရမတ္ထအမည်များကို သုံး
နှိမ်း၍ ဟောတော်မူသောကြောင့် သုတ္ထန်တရားကဲ့သို့
လူအများ၏စီတ်ကို မဆွဲဆောင်နိုင်ပါ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ
သူဝါယရီ၊ ရပ်နှင့် နာမ်သာ လောက်၌ အထင်အရား
အစစ်အမှန်ရှိကြောင်းကို ညွှန်ပြသော တရားတော်
သာဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့ ရပ်နှင့်နာမ်သာ အစစ်အမှန်
ရှိကြောင်းကို ညွှန်ပြနိုင်ခြင်းသည် အဘိဓမ္မာ၏ မှန်
ကန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (၃၀)

အဘိဓမ္မာ၏ အဘိဓမ္မာသည် သတ္တဝါအများ၏ စိတ်
ကို သုတ္ထန်လောက် မဆွဲဆောင်နိုင်
အရသာ သော်လည်း အဘိဓမ္မာ အကြောင်းကို
ကောင်းကောင်းသိသော ပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့မှာ
အရသာရှိလှပါပေသည်၊ “သက်ရှိသတ္တဝါ သက်ပဲ့
အရာဝတ္ထုဟူသမျှ၍ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါဟူ၍ အစစ်အမှန်
မရီ၊ ရပ်နှင့်နာမ်သာရှိ၏”ဟုလည်းကောင်း၊ ထိုရပ်နှင့်
နာမ်သာ သွားမှုလာမှုစသော ကိစ္စစုကို ပြီးစီးအောင်
ပြနိုင်ကြ၏ဟုလည်းကောင်း ကောင်းကောင်းကိုး သိ
ကြရသောအခါ အရသာရှိလှပါပေသည်၊ ထိုရပ်နာမ်
တို့တွင် ဤသဘောသည် ဖသု၊ ဤသဘောကား
ပထဝီ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နာမည်တပ်၍ ဟောပြုမှု
မှာ ဘုရားဥာဏ်တော်၏ အရာတော်သာ ဖြစ်ပါ
သည်၊ ဘုရားရှင်သာ ပွင့်တော်မူ၍ မလာပါလျှင် ထိ
တရားတို့၏ သဘောကို စုစုလင်လင် သိမြင်နိုင်ဖို့ကို
မဆိုထားဘို နည်မည်တပ်ဖို့ပင် ခဲယဉ်းလှပါသည်။

ထို သဘောတရားတို့ ဖြစ်ရာ၌ “မည်သည့် တရား ပြီးမှ မည်သည့်တရား ဖြစ်နိုင်၏” စသော ဂိတ် အစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ထိုတရားတစ်မျိုး ဖြစ်ပေါ် လာဖို့ရန် “မည်၍မည်မျှသောတရားတို့က မည်သို့ သောသတ္တိဖြင့် စိန်းဝန်း၍ ကျေးဇူးပြုကြရ၏” စသော ပဋိန်းပစ္စည်းများကို လည်းကောင်း သိရသောအခါ၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဉာဏ်တော်ကို အုံပြီး၍ မကုန်နိုင်အောင် ကြည့်ညီလာသောကြောင့် ထိုဗုဒ္ဓ၏ တပည့်သာဝက အဖြစ်ဖြင့် စံနစ်ကျကျ နေထိုင်ရသည်ကို အလွန် ဂုဏ်ယူလိုသော အရသာဖြစ်ပေါ်၍ လာနိုင်ပါသည်။ ဤသို့သော အရသာကို ခံစားရခြင်းသည် အဘိဓမ္မာ ၏ ကောင်းမွန် မှန်ကန်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (၃၁)

ပြန်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဂိနည်း တရားတော်များ အာရုံယူပါ သည် သာသနာတော်အတွက် အသက် အတိုင်း သံယာတော်များသာက်က နေထိုင်နိုင်မှသာ သာသနာတော် အသက်ရှည်နိုင်ပါမည်။ ဂိနည်းတော် အတိုင်း မနေထိုင်သူဖေါ်များလာလျှင် လူဝတ်ကြောင် များ၌ မထောက်ပံ့ပဲနေရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးသော်လည်း ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေထိုင်ကြသော သံယာတော်များမှာ ပိမိတို့အတွက် သာသနာအသက် ထွက်ရမည်ဖြစ်သော ကြောင့် သံသရာအသက်ဆက် ဒုက္ခတ္တာင်းသို့ နက်စွာ ကျရောက်စရာ ရှိနေပါသည်။ သုတ္တန်တရားတော်များ

သည် လူအများ၏စိတ်ကို ဆွဲဆောင်နိုင်သောကြောင့်
သုတ္တန်တရားတော်တွင် လေးနက်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
သတိပဋိဌာန် ဓမ္မစကြာ အနတ္ထလက္ခဏာသုတ် တရား
တော်များကို ပိုင်နိုင်စွာ လေ့လာကြဖို့ အရေးကြီးလှ
ပါသည်၊ အဘိဓမ္မတရားတော်မှာ မြန်မာနိုင်ငံဝယ်
ရှုံးဆရာတော်ကြီးများ၏ ကျေးဇူးကြောင့် တရား
တော်၏နက်နဲ့မှ ခက်ခဲ့မှုအရသာကို ကောင်းစွာခံယူနိုင်
ကြပါသည်၊ မိမိတို့ခံယူနိုင်သက္ကာသို့ အထက်တန်းတရား
ကို လိုက်စားလိုကြသော ပြည်တွင်း ပြည်ပ လူဝတ်
ကြောင်းများလည်း ခံယူနိုင်လောက်အောင် ကြီးစား
နိုင်ပါလျှင် အဘိဓမ္မတရားတော်၏ အရသာကို
လူများစုလည်း သိနိုင်ခွင့်ရှိပါလိမ့်မည်။

ဤသို့ တရားတော်၏ အကြောင်းကို ကောင်း
ကောင်းသိသူ၊ တရားတော်ကို နာရကျင့်ရ၍ သောက
ပရိဒေဝ ဒုက္ခဒေဝါမနသုတိ ဦးအေးခွင့်ရသူ အဘယ်
လူ အဘယ်နတ် အဘယ်မြဟာ အဘယ်သတ္တဝါ
သည် အဘယ်မှာလျှင် တရားတော်ကို မဆည်းကပ်
မကိုးကွယ်ဘဲ နေနိုင်ပါတော့အံနည်း၊ စွမ်းနိုင်သမျှ
ကျင့်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ တရားတော်၏ တည့်
တုံတ္ထန်းကား ပြန့်ဘွားဖို့ရန် ထောက်ပံ့ခြင်းအားဖြင့်
လည်းကောင်း ယုံကြည်လေးမြတ် အသက်အပ်၍
ဆည်းကပ် မြတ်နှီး ကိုးကွယ်မည်သာ ဖြစ်ပါသ
တည်း။

၄။ သံယုပ္ပနိပတ္တီ (သံယာတော်၏ ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း)

သံယူသည် မှဒ္မာမြတ်စွာ၏ စကားတော်ဖြစ်သော စိန်း ဥပဒေကို လိုက်နာရသော တပည့်သာဝက အစုအဝေးကို “သံယာ”ဟု ခေါ်ရ၏၊ ထိုသံယာတော်သည် သောတာပန် သက္ကဒါဂါမ် အနာဂတ် ရဟန်ဗုဒ္ဓဖြစ်ပြီးသော အရိယာသံယာတော်၊ အရိယာအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသော ပုထုဇွဲသံယာ တော်၊ ဟု J-မျိုးကွဲပြား၏၊ အရိယာသံယာတော်သည် ကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဟူသော ဂဏ်ကိုအ မြှောက်၏၊ ပုထုဇွဲ သံယာတော်ကား တစ်မဂ္ဂလာ ကြံးစား၍ ကောင်းသောအကျင့်ကို ကျင့်နိုင်သူသာ ထိုသုပ္ပနိပတ္တီဂဏ်ကို ရနိုင်ပါသည်။ (၃၂)

ရှေးဦး: မှဒ္မာမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူလာပြီးနောက် လေးဆယ်ငါးရက်လောက် ကြာသော သံယာတော်များ အခါ ဗာရာဏာသီမြို့ မိဂဒါဂုန်တော ် ပွွဲဝရို့ ၅-ပါးဟူသော အရိယာသံယာတော် အဖွဲ့ အစည်းသည် ပေါ်လာ၏။ ထိုသံယာတော်များ၏ စားဝတ် နော် ကိစ္စစုံ၍ ဘာမျှတာဝန်မကြီးကြာ အားလုံး ဆွမ်းခံကြ၍ လောင်းလျှော့လိုသော အိမ်တိုင်းမှ တစ်အိမ်

တစ်လုတ်စာ ရအပ်သော ဆွမ်းဖြင့် မျှတတော်မူကြ၏
အဝတ်အနေမှာလည်း သင့်တော် လုံလောက်ရုံသာ
ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် အဆက်ဆက် ဖြစ်ပေါ်လာသော
သံယာတော်များလည်း ရွေးနောင်တော်များ၏ ထံးစွဲ
အတိုင်းသာ ကျင့်သုံးနေထိုင်တော်မူကြ၏၊ ဤနေထိုင်
နည်းတွင် နောက်နောင်အခါ ကျောင်းဆောက် လူ၍ဒါန်း
လိုသော ဒါယကာ ဒါယိကာမများ ပေါ်လာသော
ကြောင့် သံယာအများ သီတင်းသုံးရာဌာန၍ ကြီးမား
သော ကျောင်းများလည်း ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြ၏၊
အစားအဝတ်မှာ အလွန် မကြီးကျယ်လှပါ။ (၃၃)

တာဝန်ပေါ်သော လောက်လူတို့ တာဝန်ကြီးနေသည်
မှာ စားဝတ်နေမှုကိစ္စပင်ဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓ
သာသရာ မြတ်စွာ သာသနုဝန်ထမ်း ရဟန်း
သံယာတော်များ၏ စားဝတ်နေမှုကိစ္စကားအလွန်တာဝန်
ပေါ်လှပေသည်၊ လူတို့က နှေ့စဉ်စားရေးကို ပေးလျှော့နေ
ရသည်မှာ တစ်အိမ်လျှင် တစ်လုတ်စာမျှသာဖြစ်၍
ထိုတစ်လုတ်စာကိုသော်မှ သဒ္ဓရှိသူသာ ပေးလို့မှ ပေး
ခွင့်ရှိရကား အလျှော့ရှင်တို့မှာလည်း တာဝန် မကြီး
လှပါဘေး၊ ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်၏
တည်ရှိနေပုံမှာ လွန်စွာတာဝန်ပေါ်၍ ထိုသာသနာတော်
မှ ရအပ်သော အကျိုးအဖြတ်ကား ယူတတ်ပါလျှင်
အဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင် မြားမြောင်လှပါပေသည်။ (၃၄)

မှတ်မြတ်စွာသည် စားရေးအတွက် အ^၁
 ဒါယကာလည်း ပုဂ္ဂနိုင်ခြင်း၊ ခက်ကြံ့နေကြသော ဒုက္ခိုက္ခကာလဝယ်
 မဖွဲ့နိုင် နာဇူနှာမြို့မြို့ ရဟန်းတော်များစွာနှင့် အ^၂
 တူ ဒေသစာရီ လျဉ်းလည်တော်မူရင်း ရောက်တော်^၃
 မူလေသည်၊ ထိုအခါ နိုဂုဏ်ဆရာကြီး၏ တပည့်ဖြစ်^၄
 သော ဂါမဏီသည် (သူ့ဆရာကြီး၏ တိက်တွန်းချက်^၅
 အာ) ပုဂ္ဂမြတ်စွာ၏ အထံတော်သို့လာ၍ “အရှင်ဘုရား^၆
 သည် သတ္တဝါအများကို သနားသည်ဟု ဆိုပါလျက်^၇
 ယခုလို ဒုက္ခိုက္ခအခါဝယ် ရဟန်းအများနှင့်အတူ လာ၍^၈
 ဆင်းရဲသူများအထံ ဆွမ်းခံစားနေသည်မှာ လူတွေ^၉
 သေကြေပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးရာမရောက်ပါလော”^{၁၀}
 ဟု အပြစ်တင်လေသည်၊ ထိုအခါ ပုဂ္ဂမြတ်စွာသည်^{၁၁}
 ထွက်သက်လေ၏ ပြန်၍မဝင်စီ အချိန်လောက်၌ ကိုး^{၁၂}
 ဆယ့် တစ်ကဗ္ဗာအတွင်းဝယ် မိမိဖို့ ချက်ပြီးအစာကို^{၁၃}
 ပေး၍ မွဲနေသူရှိ-မရှိကို ဆင်ခြင်တော်မူရာ တစ်^{၁၄}
 ယောက်တလေမျှ မရှိကြောင်းကို မြင်တော်မူသော^{၁၅}
 ကြောင့်...^{၁၆}

“အို-ဂါမဏီ...မိမိတို့စားဖို့ ချက်ပြီးသား ထမင်း^{၁၇}
 ကို ပေးလှ၍ မွဲသွားသူဟု ကိုးဆယ့် တစ်ကဗ္ဗာ^{၁၈}
 အတွင်း၌ မရှိခဲ့ဖူးချော်၊ ကြံ့ပွားချမ်းသာ နေသူတွေ^{၁၉}
 မှာ ဒါနကြောင့်၊ သစ္စာကြောင့်၊ သီလကြောင့်သာ ဖြစ်^{၂၀}
 ကြပေသည်၊ စင်စစ်အားဖြင့် မွဲ၍နေသူတိမှာ ရန်သူမျိုး^{၂၁}
 ငါးပါး ဖျက်ဆီးခံရသူ၊ ကံမကောင်းသာဖြင့် မြှုပ်နှံထား^{၂၂}
 သော ပစ္စည်းများ နေရာရွှေသွားခြင်းခံရသူ၊ မိမိပက္ခိုး^{၂၃}
 ကျင်သော အလုပ်အကိုင်ကို လုပ်ကိုင်မိသူ၊ အနိစ္စ

သဘောနှင့် ကြံးတွေ့ရသူ၊ ဤ ရှစ်မျိုးသာ ရှိနိုင်သည်”ဟု မိန့်တော်မူပါသည်။ (၃၅)

အကောင်းဆုံး ပုဒ္ဓမြတ်စွာသည် မိမိတို့ တားဖို့အတွက် ဒါန္မာ ချက်ထားသော အစာကို လျှော့ကြောင့် (တားပြီးစာဖျားကို လျှော့ကြောင့်) ဖမွဲ့နိုင်ဟုသာ မိန့်တော်မူ၏၊ မိမိမှာ အပိုမရှိပဲ ကြေးယူ၍ လျှော်စြင်း၊ ဂုဏ်ပကာသနကိုမြှုပ်၍ ရရှိသမျှ အရင်း လေးပါကုန်အောင် လျှော်စြင်း စသည်များကိုကားမဖွဲ့နိုင်ဟု မိန့်တော်မူပါ၊ ထိုကြောင့် နောက်ဘဝအတွက် လည်း ဒါနအကျိုးကို အပြည့်အစုံစားနိုင်၊ ဤဘဝ၌ လည်း မွဲ၍မသွားနိုင်၊ သာသနာတော်၏ တာဝန်ကို ထပ်းရာဝယ် အရေးအကြီးအပုံးဖြစ်သော အာဟာရကို နှေ့စဉ်ထောက်ပုံမှုလည်းဖြစ်နိုင်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရှေးရှိးစဉ်လာ နံနက်အခါ၍ ဆွမ်းတော်လောင်းမှုသည် ရှေးရှေးအခါဝယ် ကူးခြေးသိက္ခာဖြင့် စီတာန်း၍ ဝင်လာကြသော သံယာတော်များကို နံနက်စောကာ ဖူးမြင်ကြရသောကြောင့် ရပ်ချွာ၏ ကျက်သရေ မင်္ဂလာကို ဆောင်နိုင်သော အကောင်းဆုံး ဒါနမူကြီး ဖြစ်ပါပေ သည်။ (၃၆)

ကောင်းစွာ “သုပ္ပါယတိုး-ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း” ဟူကျင့်ခြော့ကြခြင်း သည် စိနည်းတော်၌ လာသောသိက္ခာသီလကို မကြိုးမပေါ်က်ရအောင် ကျင့်

(၃၅) သဇ္ဇာယတန် ဂါမဏီဝွှေသံယုတ်။
(၃၆) မြန်မာ့ထုံးစံဟောင်း။

ခြင်း၊ သမထက္ခာန္တန်းတစ်ပျီးမျိုးကို အားထုတ်သော အားဖြင့် သမဂ္ဂ(စိတ်တည်ကြည့်မှု) ရအောင်ကျိုးစား ခြင်း၊ ဂိပသာနာက္ခာန္တန်းကို အားထုတ်သောအားဖြင့် ရပ်နာမ်ခန္ဓာအပေါ်၌ အသိမှန်ပညာ တိုးပွားအောင် ကြံးစားခြင်း၊ ဤ(၃)ပျီးကို ကျင့်နေခြင်း ကြစည်နေခြင်း ကြံးစားခြင်း အားထုတ်ခြင်း ပင်ဖြစ်၏၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဝါတော် ၂၀-အတွင်း၌ ရဟန်းသံယာ တော်အားလုံးပင် ဤကဲ့သို့ ကျင့်နေကြသောကြောင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် လွန်စွာ အားရတော်မူ၏၊ ဝါတော် ၂၀-ကျော်သော၊ အခါးပြုကား ကောင်းစွာ မကျင့်သူ အနည်းငယ်ပေါ်လာသောကြောင့် “မည်သည့် အမှုကို မပြုမကျင့်ရ၊ ပြုကျင့်လျှင် မည်သည့်အာပတ်”ဟု နာမည်တပ်၍ သိက္ခာပုဒ်ကြံးတွေ ပညာတော်မူရ လေသည်။ (၃၇)

ပရိယတ်သင်ယူ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူလာ၍ တရား
ပို့ချွဲ ဟောတော်မူသောအခါ တရားတော်
အတိုင်း ကျင့်ကြ နေထိုင်ရသော
အလုပ်သာမက ထိုတရားတော်ကို နာယူရခြင်း၊ မှတ်
သားရခြင်း၊ မမေ့အောင် ဆောင်ထားရခြင်း၊ တစ်ဆင့်
ဟောပြသော အားဖြင့် ပို့ချုပ်ရခြင်း အလုပ်များသည်
မရွှေ့မရှောင်သာ ဖြစ်ပေါ်လာ၏၊ ထို အလုပ် ဖြစ်ပေါ်
လာရာ၍ ကျင့်ခြင်းအလုပ်ကို ပဋိပတ်ဟု လည်း
ကောင်း၊ သင်ယူမှတ်သား၍ ဆောင်ထားခြင်း ပို့ချု
ခြင်း အလုပ်ကို ပရိယတ်ဟု လည်းကောင်း ခွဲခြား၍
ခေါ်ပေါ်ရသည်၊ ထိုပရိယတ် အလုပ်ကို စိတ်ကောင်း

စေတနာကောင်းဖြင့်ပြုလုပ်နေလျှင် လောဘ ဒေါသ မာန်မာနှင့် ဂူသာ မစ္စရိယစသော အကုသိုလ် တရား၊ အဖြစ်နည်းပါး၍ ကုသိုလ်တရား အဖြစ်များ သောကြောင့် ကောင်းစွာကျင့်ခြင်း အလုပ်ဟုပင် ခေါ်ရပေသည်။ (၃၈)

ပရိယတ် မွှေ့မြတ်စွာ၏လက်ထက်တော်အခါ၌
ကျယ်ပြန့်လာခြင်း ပါ၌တော်နှင့် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်
တိုင် အမိပ္ပါယ်နားလည်အောင် ဖွဲ့
ပြသော အဖွဲ့အနည်းငယ်ကိုသာ သင်ယူမှတ်သားရ
ပါသော်လည်း ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗန်စံတော်မူပြီး၍ ပဋိမ
သံကိုယ်တနာတင်စဉ်ကပင် အငြကထာအစဉ် ပေါ်လာ
ပြီးဖြစ်သောကြောင့် အငြကထာကို သင်ယူမှတ်သား
ရခြင်း၊ နောင်အခါ၌ အငြကထာ၏အမိပ္ပါယ်ကို ဖွဲ့
ပြသော ဋီကာ ဂဏ္ဍား အစရိုသည်တို့ပါ တစ်ဆင့်တစ်
ဆင့် ပေါ်လာပြန်ရာ ထိုကျမ်းစာတို့ကိုပါ သင်ယူရ
ခြင်းကြောင့် ယခုအခါ၌ ပရိယတ်သင်ယူပို့ချရသော
ကိစ္စသည် အလွန်ကျယ်ဝန်း၍ လာရလေသည်၊ ထို
အားလုံးကို တစ်ပါးတည်းက သိမ်းကျံးပိုင်နိုင်မှုမှာ
မဖြစ်နိုင်အောင် လက်လျှော့ရသောကိစ္စကဲ့သို့ ဖြစ်လာ
ပါသည်၊ ထိုကြောင့် နောင်အနာဂတ်ကာလဝယ် အခြေ
ခံ ပရိယတ်ကိုသာ အများစုကသင်ယူကြ၍ အထက်
ပိဋ္ဌကတ်ပရိယတ်ဖြစ်သော ပါ၌တော်၊ အငြကထာ၊
ဋီကာ စသည်တို့ကိုကား ပါသနာပါရာဝယ် ကောင်းစွာ

နိုင်နင်းဖို့ရန်သာ ကြီးစားသင့်ပေတော့သည်။ (၃၉)

ပရိယတ်လည်း ပရိယတ်၌စိတ်ဝင်စားမူများနေသော အခါ အကျင့် ပဋိပတ်၌ အမှတ် အကျင့်ဘက်ပါသင့် တမဲ့ထား၍ ပေါ့လျှော့သွားတတ် ပါသည်၊ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏အလိုမှာ ပရိယတ်ကို မဆောင် နိုင်သူ၏ အတင်းအကြပ် ဆောင်ယူရခြင်းကို လိုလား တော်မမူပါ၊ သီလသီက္ခာကိုသာ မကျင့်လျှင် မနေရ အောင် အတင်းအကြပ် ပည်တော်မမူပါသည်၊ ထို ကြောင့် ပရိယတ်ကို သင်ယူကြ ပိုချကြ ဟောပြကြ ရာ၌ လောဘ၊ ဒေါသစသော ကိုလေသာများလည်း သင်ယူရင်း ပိုချရင်း ဟောပြရင်း နည်း၍ နည်း၍ သွားအောင် သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ သမာဓိ၊ စိရိယ လည်း ကြီး၍ ကြီး၍လာအောင် အနာဂတ်ကာလုံ မူရင်း စိတ်ထားကိုပါ ပြောင်းလွှဲပေးနိုင်မှသာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ အလိုတော်ကျသော ပရိယတ်သင်နည်း ဖြစ်နိုင် စရာရှိပါသည်၊ ထိုသို့ လမ်းပြောင်း၍ မပေးနိုင်လျှင် ကား ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်နှင့် ဆန်ကျင်ဘက်ဖြစ် ကာ အကုသိုလ်ကို မတားနိုင်ပဲ လျှော်ရင်း နစ်နေ သော သာသနာတော်ကြီး ဖြစ်နေပါလိမ့်မည်။ (၄၀)

ပရိယတ်သည် ပရိယတ်တို့တွင် ဝိနည်း ပိဋကတ် သာသနာအမြှေ ပရိယတ်သည် သာသနာတော်ဝင် လာသူတို့၏ ရင်ပြုပုံ ရဟန်းပြုပုံနှင့်

(၃၉) လက်တွေ့မြှေ့မှန်းခြင်း။

(၄၀) မူလပလ္လာသ.အလေဝန္တုပမသုတ်။

နေပုံထိုင်နည်း အသီးသီးကို ပြသောကြောင့် သာသနာ
တော် တစ်ရပ်လုံး၏ ရေသောက်မြစ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊
သူတ္ထနပိဋကတ် အဘိဓမ္မာပိဋကတ် ပရီယတ်များ
သည် ကျင့်နည်းကြောင်း တရားအားထုတ်နည်းတို့ကို
ပြထားသောကြောင့် ပဋိပတ် သာသနာတော်၏ ရေ
သောက်မြစ်ကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ နွားလားဥသာ တစ်ရာ
တစ်ထောင်ရှုံးသော်လည်း အမျိုးဆက်နိုင်မည့် နွားမ
တစ်ကောင် မပါလျှင် နွားမျိုးမဆက်နိုင်သကဲ့သို့ လည်း
ကောင်း၊ စိန်ရွှေရတနာအိုးကြီးကို မြှုပ်ထားပြီးလျှင်
ထိုအိုးကြီးကို ညွှန်ပြုဖို့ရာ ကျောက်တိုင်အကွာရာ မရှိ
လျှင် ထိုရွှေအိုးကို မည်သူမျှ ထုတ်ဖော်သုံးခဲ့မှုကို မပြု
နိုင်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း ထိုအတူ ဂိန်ည်း သူတ္ထန
အဘိဓမ္မာဟူသော ပရီယတ်သာသနာတော်သာ မရှိ
လျှင် ရဟန်းသံယာအဆက်လည်းမရှိ ကျင့်စဉ်ပဋိပတ်
လည်း ကွယ်ပျောက်ရမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့်
ပိဋကတ်ကျမ်းစာကို သင်ယူပို့ချမှုဟူသော ပရီယတ်
သာသနာတော်သည် သာသနာတော် တစ်ရပ်လုံး၏
အခြေအမြစ်ဖြစ်ပါသည်။ (၄၁)

အရှင်ဥပါလိသည် ရဟန်းဖြစ်ပြီး
အရှင်ဥပါလိနှင့် သောအခါ တောကျောင်း၌ တရား
ပရီနည်းပရီယတ် အားထုတ်ခြင်းအလုပ်ဖြင့်သာ နေ
လိုသောကြောင့် ဘုရားရှင်ထံ တောကျောင်းနေလိုပါ
ကြောင်း လျှောက်လေသည်။ ထိုအခါ တောကျောင်း
နေလျှင် သူ့အကျိုးသက်သက်ကိုသာ ဆောင်နိုင်၍

ဘုရားရှင်၏ အနီးအပါး၌နေလျှင် ဝန်ညွှေးကိုသင်ယူပို ချလျက် သံယာတော်အများ၏ အကျိုးကိုပါ ဆောင် နိုင်မည်ကို ဖြောမြင်တော်မူ၍ တောကျောင်းနေခွင့်ပေး တော်မမူပဲ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဝန်ညွှေးပိဋကတ် ပရီယတ်ကို သင်ပေးတော်မူပါသည်၊ ဤနေရာဝယ် ပရီယတ်သင်မူကို ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ကြောင့် ကြ စိက်တော်မူကြောင်း သတိပြုသင့်ကြပါသည်၊ အရှင်ဥပါလိသည် နောင်အခါ၌ ရဟန္တာဖြစ်၍ ဝန်ညွှေး ပိဋကတ် ပရီယတ်၌လည်း တစ်ဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်တော်မူကာ ဝန်ညွှေးအရာဝယ် တော်မူ သော ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ဖြင့် ပဋဌမသံကိုယနာတင်သောအခါ ဝန်ညွှေးပရီယတ် တာဝန်ကို ကောင်းစွာ ဆောင်တော် မူပါသည်။ (၄၂)

အရှင်အာမြွားနှင့် အရှင်အာနန္တာသည်ကား ဗုဒ္ဓမြတ်
ပရီယတ် စွာ ဟောတော်မူအပ်သော တရား
တော်အားလုံးကိုပင် ဗုဒ္ဓအထံတော်
နှင့် အရှင်သာရိပုဂ္ဂိုလ်ရာစသော ရဟန်းတော်များ၏
အထံတော်မူ မပျောက်ပျောက်အောင် ဆောင်ရွက်ထားရ
သော တာဝန်ကြောင့် ဘုရားရှိတော်မူစဉ် သောတာ
ပန်အဖြစ်ဖြင့်သာနေရ၍ ရဟန္တာဖြစ်ဖို့ ကြီးစားခွင့်
မရအောင် ရှိရပေသည်၊ သို့သော် ပဋဌမသံကိုယနာ
တင်သောအခါ ရဟန္တာဖြစ်၍ သုတ္တန်ပိဋကတ်နှင့်
အသိဓမ္မာပိဋကတ်ကို တာဝန်ယူကာ သံကိုယနာတင်
နိုင်ခဲ့ပါသည်၊ ဤသို့လျှင် ပရီယတ်တရားတော်များကို
ဘုရားလက်ထက်တော်မူ စ၍ ရဟန္တာအဆက်ဆက်

တို့ သည်လည်းကောင်း သာသနုဝင်ဆောင် ထိုင်
ခေါင်တင် ဆရာတော်အရှင်ဖြတ်တို့ သည်လည်း
ကောင်း အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်တော်မူလာ
ခဲ့ကြခြင်းသည် ပရိယတ်သည်သာ . သာသနာတော်၏
အခြေအဖြစ်ဖြစ်၍ ပရိယတ်ပျောက်ကွယ်လျှင် သာသ
နာတော် တစ်ရပ်လုံး ဆုံးရုံးရမည့်အချက်ကို လေးနက်
စွာ ဖြောမြင်တော်မူကြခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ (၄၃)

သူပုန်ဘေးနှင့် သီဟိုင်ကျွန်းဝယ် စဏ္ဍာလတိသု
သာသနာတော်ရေး သူပုန်ဘေးကြီး ဖြစ်ရာအခါ၌ လူ
အများတို့ လုပ်ကိုင် စားသောက်
ခြင်းနှာမဖြစ်နိုင်သောကြောင့် လည်းကောင်း မိုးခေါင်
ရေရှား ဖြစ်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း ရဟန်း
တော်များအတွက် အခက်အခဲ ကြံးတွေ့ရလေသော်
ရဟန်းတော်အများပင် ဖွူးဖြီပမြို့မအေသသို့ ပြောင်း
ခွဲကြရလေသည်၊ ခြောက်ကျိုပ်မျှသော ရဟန်းတော်
တို့ကား ကမ်းနားသို့ ရောက်ပြီးမှ တစ်ဖက်ကမ်းကူး
မည့်ဖောင်ကြီးပေါ်သို့ မတက်ကြပဲ ထိုငတ်မွတ်သော
သီဟိုင်ကျွန်း၍ပင် နေရစ်ကြလေသည်၊ ထိုသို့ နေရစ်
၅။ လူများအထံမှ ရသမျှသော သစ်အု သစ်မြစ်
သစ်ရွက်ကို စားသောက်ကာ (စာအုပ်ပေစာ မရှိသေး
သော ထိုအခါဝယ်) နှုတ်တက်ရထားသော ပိဋကတ်
တရားတော်များကို ရွတ်အံ၍ နေကြရာလေသည်။

တစ်ချို့နေ့များပြုကာ၊ သစ်အဲ သစ်ဖူမျှ မရကြသော
ကြောင့် လမ်းလျှောက်၍ စာမပြန်နိုင်လျှင် ထိုင်၍
စာပြန်ကြရ၏၊ ထိုင်၍မျှ စာမပြန်နိုင်လျှင် သဲတွေစု
၍ သဲပုံပေါ်၍ ဦးခေါင်းတင်ကာ ကျမ်းစာများကို စိတ်
ဖြင့်သာ ရွတ်အံတော်မူနိုင်ကြလေသည်။ (၄၅)

ပြန်၍အာရုံယူပါ သာသနာတော်၏ မက္ခလာဝါယောက်
တည်တဲ့ဖို့အရေး၌ စာပေပရီယတ်
ကို သင်ယူပိုချခြင်းသည် အရေးကြီး၏၊ ရေးရေး
ဆရာတော် သံယာတော်များသည် သာသနာတော်၏
အခြေခံဖြစ်သော ပရီယတ်တရားတော်ကြီး မက္ခလာ
အောင် ကောင်းစွာလည်းကျင့် အဆင့်ဆင့်လည်း
ဆောင်ရွက်ခဲ့ပေသည်၊ ဤအကြောင်းကို ကောင်း
ကောင်းသိသူ အဘယ်လူ အဘယ်နတ် အဘယ်ဖြဟာ
အဘယ်သတ္တဝါသည် အဘယ်မှာလျှင် စာပေသင်၍
ပိုချနေကာ ကောင်းစွာလည်းကျင့်နေသော သံယာ
တော်ကို မကိုးကွယ်ပဲ နေနိုင်ပါအံနည်း၊ အသက်ကို
အပ်နှင့်၍ အရင်းဆုံးတပည့် အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း
သာသနာတော်တည်တဲ့ရေးကို အားပေးသော ဒါယ
ကာ ဒါယိကာမ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း သာသနာ
တော်အတွင်းသို့ ကိုယ်တိုင်ဝင်ရောက်၍ သာသနာဝန်
ထမ်းအဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း ယုံကြည်လေးမြတ်
ဆည်းကပ်မြတ်နဲ့ ကိုးကွယ်မည်သာ ဖြစ်ပါသတည်း။

သာဓု...သာဓု...သာဓု

၅။ သာသနာသမ္မဒါသွေး

သွေးကို ဤ ပြခဲ့သည်အတိုင်း ဗုဒ္ဓ၏ စဉ်မှန် ခြင်း၊ ဓမ္မ၏ကောင်းမွန်ခြင်း၊ သံယာ ဥပစာတင်ခြင်း တော်၏ ကောင်းစွာကျင့်ခြင်းအားဖြင့် တည်ထားအပ်သော သာသနာတော်သည် ကုန္ပာပေါ် ဝယ် ကျေနပ်ဖွယ်အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်အားလော်စွာ သာသနာ ဝန်ထမ်းရဟန်းတော်များသည် ဝမ်းပမ်းတ သာ ဂုဏ်ယူကာဖြင့် ထိုသာသနာတော်၏ အသွေး ကိုယ်တိုင်နှေးအောင် အမြှေနှေးသင့်ကြပါသည်၊ ချုပါ ဦးမည်၊ လူတို့၏ အကြောတို့၌ လျောက်သွားနေသော သွေးသည် တစ်နေရာ၌ အေး၍ခဲ့သွားလျှင် အနာ ရောက်ဖြစ်၏၊ သေခါနီးလျှင် ခြေလက်အစွန်အဖျားတို ့၌ အေးစက်စက် ဖြစ်လာ၏၊ သေသေအခါ်ဗား တစ်ကိုယ်လုံး၌ ရှိသောသွေးများ အေး၍သွားကြလေ တော့၏၊ ထိုသို့ သွေးအေးခြင်း၌ အကြောင်းရင်းကား တစ်ကိုယ်လုံး၌ပုံးနှံးလျက်ရှိသော “ဥသွား”၏ ကမ္မဒ ဓာတ်ငွေ့၏ ကုန်ဆုံးခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်၊ ထို ကြောင့် တစ်ကိုယ်လုံးအတွက် သွေးမအေးဖို့ အရေး ကြီးသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်သွေးသည် လည်းကောင်း၊ သာသနာတော်ကို အသက်အပ်၍ လေးမြတ် ကြည်ညီကြသော တိုင်းသူ ပြည်သား၏ တိုင်းသွေးပြည်သွေးသည်လည်းကောင်း၊ မိမိ၏ ကိုယ ရေးကိုယ်တာ သံသရာအတွက် သွေးသည်လည်း ကောင်း အမြှေတစေ အေးမနေအောင် နှေးထိုက်ကြပါ ပေသည်။

အမြင့်တက်၍ သဟမွတ်ပြုဟာ၏ ဗုဒ္ဓပြတ်စွာအား
ကြည့်ပါ လျှောက်ထားသောစကား၌ “မျက်စိ
 ကျောင်းသော ယောကျုံးသည်
 ကျောက်တောင်ပေါ်သို့ တက်၍ အောက်သို့ ငဲ့ကြည့်
 သော အကြည့်မျိုးကဲ့သို့ အလုံးစုံကို အကုန်မြင်
 လောက်အောင် ဥာဏ်စက္ခာကောင်း၌ ကိုယ်တော်တိုင်
 ကား သောကာကင်းဝေး စိတ်အေးတော်မူသော ဘုရား
 ရှင်သည် အထက်တန်းပညာ မြင့်စွာသော ပြဿနာ
 သို့တက်၍ သောကလိုက်ဆူ အပူမခဲ့ဝမ်းနည်းနေကြ
 သောသတ္တဝါအများကို ရှုစားတော်မူပါ” ဟူသော
 စကားတစ်ရပ် ပါရှိပါသည်၊ ထိုစကားအလိုက် တိုင်း
 ပြည်သာသနာတော်၏ အခြေအနေကို ကြည့်ရှု၍
 လည်း မိမိတို့ ကြည့်နေကျ ဖြင့်နေကျဖြစ်သော မိရိုး
 ဖလာ အကြည့်မျိုးဖြင့် ကြည့်၍ အကျိုးအပြစ် မစိ
 စစ်နိုင်ပါ အခြားနိုင်ငံများမှရရှိသော ဒေသ၌ ရပ်ဟုသူ
 တော်၊ ကျမ်းစာပိဋ္ဌကတ်မှ ရရှိသော သာသနာတော်
 အစစ်အမှန် ဗဟိုသူတာများကို အခြေခံလျက် ပညာ
 ဥာဏ်ပြဿနာပေါ်သို့ တက်၍ ကြည့်မှ ပတ်ဝန်းကျင်
 အခြေအနေကို အသေအချာ သိမြင်နိုင်ပါသည်။

အပြိုင်ကြီးစားနေသော ယခုခေတ်သည် မည်သည့်
 ခေတ်သစ် **တိုင်းပြည်များ** မိရိုးဖလာဖြင့်
 ကျော် ကြသော ခေတ်
 မဟုတ်ပါ၊ အသစ်အဆန်းဖြစ်သော နည်းသစ် လမ်း
 သစ်ကို စမ်းသပ်ရှာဖွေ၍ ရသမျှနည်းသစ်ကို ကဗျာသို့

ဖြန့်ကာ ထိနည်းလမ်းအလိုက် ထိက်သလို ကိုယ့်
နည်းနှင့်ကိုယ် ကြီးစားနေကြသော ခေတ်ဖြစ်ပါသည်။
ထိသို့ ကြီးစားရာ၌ ဒေသမာန်မာနသောအားဖြင့်
မဟုတ်ပဲ လူမျိုးသတ္တိကို ပြသောအားဖြင့် အပြိုင်
အဆိုင် ကြီးစားနေကြပါသည်၊ နိုင်ငံချင်းသာ အပြိုင်
အဆိုင်ကြီးစားနေကြသည် မဟုတ်ပါ၊ ကိုကွယ်သော
ဘာသာချင်းလည်း မသိမသာ ပြိုင်လျက်ပင် ကြီးစား
နေကြပါသည်။ ဤခေတ်မျိုးတွင် မြန်မာနိုင်ငံဝယ် ဗုဒ္ဓ
ဘာသာ၏ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သော အရှင်တိုက အမှတ်
တမဲ့ နေကြ ထိုင်ကြ၍ ပိုရီးဖလာ ပညာသင်နည်းမျိုး
ဖြင့်သာ သင်နေကြမည်ဆိုပါလျှင် သာသနာတော်ကို
တိုင်းသူပြည်သား လူအများစုက အားကိုစရာဟု ယူဆ
ကြလိမ့်မည် မဟုတ်ပါ၊ အကယ်၍ ဗုဒ္ဓမြတ်စာ၏
အလိုတော်ကျသော မူလ နေထိုင်နည်းဖြင့် နေထိုင်
ကာ ပိဋကတ်ပညာကို အမြန်တတ်မောက်၍ လူတို့
အထံရောက်အောင် စီစဉ်နိုင်ပါလျှင် ဤ သာသနာ
တော်သည် မြန်မာ၏ အထွေတ်အဖြစ်ဖြင့် တည်တဲ့
နိုင်ရုံသာမက ကဗ္ဗာ့သရဖူလည်း ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

မှန်ကန်၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရွာ၏ သာသနာတော်
သတ္တိကောင်းသွေး သည် ပြခဲ့သော ပြည့်စုစ်ခြင်းမျိုး
ဖြင့် ပြည့်စုစ်သော သာသနာဖြစ်
၍ မှန်ကန်ကြောင်းကို ယခုခေတ် ကမ္မာ့ပညာရှိ
အပေါင်းတိုက တစ တစ လက်ခံလာကြပါပြီ ထိသာ
သနာတော်၏ သွေးကောင်းပုံကား ယခုအစဉ်းအဝေး
တွင်ပါဝင်သော အရှင်များကိုယ်တိုင် စဉ်းစားပိုကောင်း

စဉ်းစားမိပါလိမည်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို နှစ်နှစ် ကာကာ
နားလည်၍ ယုံကြည်နေသူ ရှင်လူတစ်ယောက်သည်
မည်သည့်နေရာ၌မဆို မည်သူ့ကိုမျှ ချွဲကြောက်ခြင်း
မရှိပါ၊ ထိုသို့ မရှွဲကြောက်ခြင်းကား မိမိ၏ဘာသာ
တရားတော်အရ သူတစ်ပါးအပေါ်၍ မတရား မကြု
ခြင်း၊ သူတစ်ပါး၏ ဖြစ်ထိုက်သောအကျိုးကို ရှုံးရုံး
သားသားလိုလားခြင်း၊ မိမိထိုဝါဒက စစ်မှန်၍ သူတစ်
ပါး၏အယုဝါဒက အားရဖွယ် မဟုတ်ခြင်းတို့ကြောင့်
စိတ်ရင်းကိုယ်က ထိုသူတို့အပေါ်၍ အထင်မကြီးခြင်း
ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုကြောင့် ရွှေးရွှေးဆရာတော်
အကျိုးအဖော်များနှင့် ကင်းဝန်မင်းကြီး ယောအတွင်း
ဝန်စသော လူပညာရှိသတ္တိခဲ့များ၊ ဗုဒ္ဓလဆစ်သူကြီး
စသော စစ်ပိုလ်ကြီးများသည် မည်သည့်နေရာ၌ မဆို
သတ္တိကို ပြနိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

သတ္တိ နှင့် သုတ
ညီမျှသင့်ခြင်း
သတ္တိကောင်းသော်လည်း သတ္တိ
ချည်းကား ကိစ္စမပြီးနိုင်သေးပါ၊
“သူတစ်ပါးတို့၏ ပြည့် မည်ကဲ
သို့ ပြကြပ်ကြ ကြီးစာနေကြသည်”ဟု သိမြဲရန်
အသိနှင့်ရုပ်သုတရှိဖို့ အရေးကြီးသကဲ့သို့၊ သာ
သနာရေး ဘာသာရေးဦးလည်း အခြားဘာသာဝင်တို့
၏ ပြကြပ်ကြပုံး၊ ရောက်ရာတိုင်းပြည်၏ အကျိုးကို
ပြနိုင်အောင် လေ့လာကြ ကြီးစားကြ တကယ်လည်း
အကျိုးပြနိုင်ကြပုံး စသော ဘာသိနှင့် ဗုဒ္ဓသုတ
လည်း အရေးကြီးလုပ်ပါသည်၊ ထိုသို့ ဗုဒ္ဓသုတ မရှိ

လျှင် မိရိုးဖလာအလုပ်မူဖြင့် ကျေနပ်၍ ထိအလုပ်မူ
ကို အထင်ကြီးကာ မဖြင့်ဖူး၍ မူးကို ဖြစ်ထင်မှု
ကြောင့် ရွေးကလည်းများခဲ့ကြ၊ နောင်အခါလည်း
များကြေးမည်မှာ စမ္တာပင်ဖြစ်၍ လောကသာသနာ
နှစ်ဖြာလုံး၌ပင် သတ္တိနှင့် သုတ ညီမျှအောင် ကြီး
စားသင့်ကြပါသည်။

တိုင်းပြည်အကျိုး နှင့် သာသနုဝန်ထမ်း ရဟန်းတော်
များသည် မြန်မာနိုင်ငံဝယ် ရွေး
သာသနာကျိုး ရွေးခေတ်အားလျှော့စွာ သာသ
နှု တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရင်းပင် တစ်ဖက်တလမ်း
က တိုင်းပြည်သာယာအောင်လည်း ကြီးပမ်းတော်မူခဲ့
ကြပါသည်၊ ကျေးဇူာကျောင်းများ၌ ဘုန်းတော်ကြီး
များသည် အများအားဖြင့် ရပ်သူရွှေသားတို့၏ လေး
စား ကြည်ညီခြင်းကို ခံနိုင်လောက်အောင် သီလ
သမာဓရိတော်မူကြသည့်ပြင် ကလေးသူငယ်များကို
ခေတ်အားလျှော့စွာ စာရေး စာဖတ် ဂဏန်းသချာ
ကိုးကြောင်းလက်ာတို့ကို သင်ပြ၍ စာရိတ္ထ ကောင်း
အောင်လည်း ဆုံးမသွေန်သင်တော်မူခဲ့ကြသောကြောင့်
ကလေးသူငယ် အရွယ်မှစ၍ အိမ်ထောင်ကျသည့် လူ
ကြီးဘဝတိုင်အောင် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးများ
ကို ဆရာမှတ်မှတ် သမားမှတ်မှတ်ဖြင့် လေးမြတ်ရို
သေကာ အသောက်အစား အားကာစားမှုကိုပင် မပြုခဲ့
ဘဲ ရှောင်လွှဲကြပါသည်၊ ဤနည်းအားဖြင့် မြို့ကြီး
ပြကြီး ဆရာတော်ကြီးများလည်း သာသနာတော်၏
ပရိယတ် ပဋိပတ် တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်တော်မူက

ရင်းပင် မင်းကြီး စိုးကြီးတိုင်အောင် သွန်သင်ဆုံးမ
တော်မူကာ တိုင်းကျိုးပြည်ကျိုးကို တစ်ဖက်တလမ်း
ထမ်းဆောင်တော်မူကြပါသည်။

စရိတ်နည်းပါး၍ အိမ်ခြေ ပါးဆယ်-တစ်ရာရှိသော
အကျိုးများလှစြင်း ကျေးဇူးပြည့်ထိကဲ့သို့သော ကျောင်း
အတွက် ဆွမ်း သက်နှီး ကျောင်း ဆေးပစ္စည်း င့်ပါး
သည် မည်သို့မျှ တာဝန်မကြီးခဲ့ကြပါ၊ ထိုဘုန်းတော်
ကြီးတစ်ပါးကြောင့် ရွာသူသားငယ်တို့၏ အလွယ်တကူ
ပညာသင်ယူနိုင်ခြင်းနှင့် လိမ္မာခြင်း၊ လူရွယ်လူလတ်
တို့၏စာရိတ္ထကို ထိန်းသိမ်းပေးနိုင်ခြင်း၊ လူကြီးသူမတို့
၏ မေတ္တာ ကရဏာဖြင့် အချင်းချင်း ယိုင်းပင်း ကူညီ
လေ့အကျင့်ကို ရရှိခြင်း၊ များစွာသော ကျောင်းသား
သူငယ်တို့တွင် သာသနာတော်ပြု သဒ္ဓါတရားဖြင့်
သာသနာဝန်ကို ထမ်းလျက် ဆရာကောင်း ဖြစ်လိုသူ
များ ပေါ်ထွက်၍ သာသနာတော်ကို အသက်ဆက်
နိုင်ခြင်း၊ သာသနာဝန်ကို မထမ်းနိုင်၍ လူ့သောင်
တွင် နေထိုင်ကြသူတို့က သာသနာတော်ကို ထောက်
ပံ့သော ဒါယကာများဖြစ်လာကြခြင်းတို့မှာ မျက်မြင်
ကိုယ်တွေ့ ကြံ့တွေ့ခဲ့ကြသော အကျိုးကျေးဇူးများ
ဖြစ်ပါသည်။

ယခုခေတ်သည် အလုပ်များစွာ
သာ၍ သင့်လော်ခြင်း လုပ်နိုင်သူကို ကြည့်ညီသော
သာ၍ သင့်လော်ခြင်း ခေတ်၊ အားကိုးသောခေတ်ဖြစ်
၏၊ အလုပ်များစွာလုပ်နိုင်အောင် အားအင်ကို ပြပြင်
ဖြည့်တင်းပေးသော ဆေးကောင်းပါးကောင်းများလည်း

ပေါ်တွန်းလာသော ခေတ်ဖြစ်၏၊ ပြခဲ့သော ကျောင်း
 ထိုင် ဘုန်းတော်ကြီးများ၏ ကျေးရွာအပ်၌ မေတ္တာ
 ကရာဏာ အသိပညာဖြင့် စောင့်ရှုံးကြခဲ့သောခေတ်
 သည် တစ်ဖန်ပြန်၍ ဝေဝေဆာဆာ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင်
 တိုင်းပြည် သာသနာ နှစ်ဖြာလုံး အကျိုးဘက်က
 တိုးတက်ရမည်သာ ဖြစ်၏၊ ဤအကြောင်းကို ကောင်း
 ကောင်းမြင်သော ဆရာတော်များသည် ကျေးရွာဒေသ
 ၌ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး မလုပ်လိုကြသော အရည်
 အချင်းလည်း အထိုက်အလျောက်ရှိကြသော တပည့်
 များကို တိုက်တိုက် တွန်းတွန်းဖြင့် ကျေးရွာဒေသသို့
 ပို့လိုက်ကြရာ ယခုအခါ အချို့ရပ်ရွာဝယ် ရွာသူ သား
 ပေါ်တို့၏ အားထားရာဖြစ်၍ လူကြီးသူမတို့၏ ကြည်
 ညီလေးစားမှုကိုခံယူကာ ပျော်မွေ့တော်မူကြပါသည်—
 တဲ့ ထိုကြောင့် တိုင်းသွေး ပြည်သွေး သာသနာသွေး
 ကို မအေးစေလိုသော အစိုးရနှင့်တကွ ရဟန်းရှင်လူ
 ပြည်သူအများသည် အလွန်ကောင်း၍ ခတ်ဟောင်း
 ဟောင်းဖြစ်နေသော ထိုခေတ်ကို ဆန်းသစ်သော
 နည်းတို့ဖြင့် မွမ်းမံပေးနိုင်ပါမဲ စရိတ်နည်းနည်းဖြင့်
 အကျိုးများများပြီးနိုင်သော သာသနာအလုပ်ကြီး ဖြစ်
 ပါလိမ့်သတည်။

တိုင်းသွေး ပြည်သွေး သာသနာသွေး
 မထူထောင်လျှင် ထိုင်းသွေး ပြည်သွေး သာသနာသွေး
 ကို ပူဇော်စေနိုင်သော ဤ အလုပ်
 အပြစ်များ ကြီးကို ထော်အောင်မြင်အောင်
 မထူထောင်နိုင်လျှင် သာသနာတော်အတွက် လောက
 သံသရာနှစ်ဖြာလုံး အမြတ်မထွက်ရုံသာမက အရှုံးဘက်

သို့ တိုးတက် လာပါလိမ့်မည်၊ ရှင်းပြပါဉီးမည်—
ကျေးရွာအေသတို့၌ သာသနု့တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်
မည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ နည်းပါးရာမှ တစ တစ ကွယ်ပျောက်
သွားလျှင် ကျေးရွာ ကျောင်းများတွင် ကျောင်းစောင့်
နိုင်ရုံသာ အရည်အချင်းရှိသော ဘုန်းကြီးများ နေ
ထိုင်ကြရပါလိမ့်မည်၊ ထို ဘုန်းတော်ကြီးများသည်
သာသနု့ အသရေ မိမိ အသရေကို မဆောင်နိုင်ရုံ
မက ရပ်ရွာ၏ တတ်သိ လိမ္မာရေးကို လုံးလုံးဖော်နိုင်
တော့မည်မဟုတ်ပါ၊ ဤကဲ့သို့ သာသနာသည် ဘုရား
ရှင်ကို အထင်သေးအောင် ပြုရာရောက်နေသော
ကြောင့် တည်တဲ့နေ့ခြင်းထက် ကွယ်ပျောက်သွားခြင်း
က အပြစ်သက်သာဖို့ရှိပါလေသည်။

ထင်းကလားတုံး သချိုင်း၌ သူသေကောင်ကို မီးရှို့
မဖြစ်အောင် သောအခါ အသုံးပြုရသော ထင်း
တုံးကို “ထင်းကလားတုံး”ဟု ခေါ်
ကြ၏၊ တစ်ထွား သာသာလောက်ရှိသော ထိုထင်း
ကလားတုံးတိုကလေးသည် နှစ်ကပင် တစ်ဖက်သော
အစဉ် မီးလောင်ထားသောကြောင့် မည်းနက်၍နေ၏၊
သချိုင်းအနီးအပါး၌ နောက်ဖော်သွားသော လူတစ်
ယောက်သည် ထိုတုံးကလေး၏ တစ်ဖက်သောအစကို
အသုံးပြုပြန်ရာ ထိုတစ်ဖက်အစဉ် မစင်ပေ၍နေပြန်
၏၊ ထိုတုံးကလေးသည် ရွှေထည်း၌ ထင်းအဖြစ်ဖြင့်
လည်း အသုံးမပြုနိုင်တော့၊ တော့ထည်း၌ နောက်ထပ်
မစင်သုတ်ရန် ဒုတ်တံ့ အဖြစ်ဖြင့်လည်း အသုံးမပြု
နိုင်တော့သကဲ့သို့၊ အမိ မြန်မာပြည်၏ သားကောင်း

တစ်ယောက် အနေအားဖြင့် နိုင်ငံ၏ တာဝန်ကိုလည်း
မထမ်းသော, ခမည်းတော်ဘုရားရှင်၏ သာသန္တု
တာဝန်ဖြစ်သော ပရီယတ် ပဋိပတ် တာဝန်ကိုလည်း
မနေဆာင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးကို ထင်းကလားတုံးပမာ
သားနှင့်မယားနှင့်နေကာ ရွှေ့ပြုလည်း အသုံးမကျ,
တရားဓမ္မနှင့်နေကာ တော်ပြုလည်း အသုံးမကျသော
ကြောင့် ရွှေ့တော့ နှစ်ဗြာနှစ် အသုံးမကျ ဟု ပစ်
ပယ်ကြပါလိမ့်မည်။

ပြုပြင်ကြပါစို့ ပြခဲ့သော အစီအစဉ်အတိုင်း သာသနာ
လျှင် သာသနာ မကွယ်သော်လည်း လောကသံသရာ
နှစ်ဖြာလုံး၌ အကျိုးပြနိုင်သော သာသနာ မဖြစ်နိုင်ပဲ,
ဂိန်ည်းတော်နှင့်လည်းညီ, ဓာတ်နှင့်လည်း ဆီလျော်
သောနည်းဖြင့် ပြပြင်နိုင်ကြလျှင် လောကသံသရာ
နှစ်ဖြာလုံး အကျိုးပြနိုင်ဖွယ်ရှိ၍ သာသနာတော်သည်
မြန်မာပြည်၏ အထွတ်သာမက, ကမ္ဘာ့ သရဖူတိုင်
အောင် တိုးတက်နိုင်သောလမ်း ရှိပါသောကြောင့်
ပရီယတ် စာသင်နည်း၌လည်းကောင်း, ပဋိပတ်ကျင့်စဉ်
နည်း၌လည်းကောင်း ဘုရားရှင် ဂိန်ည်းတော်ကိုသာ
မူထား၍ လမ်းမမှားအောင် ပြပြင်သွားဖို့ရန် ချိန်တန်
ခါခွင့် အသင့်ကြိုကြိုက် နေရကား ယခုလို အခါ
ကောင်းကို လက်မလွှတ်စေပဲ စိတ်ခွဲသန်သန်ဖြင့် ပြု
ပြင်ဖို့ရန် စိတ်အားထက်သန်စေလိုပါသည်။

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

၆။ အနာဂတ်ပြုပြင်ရေး

ပြုပြင်ဖို့ရန် သာသနာတော်ကို မြင့်တင်ဖို့ရန်ပြု
ဝန်မလေးသင့် ပြင်ရသော ပွဲမအချိန်မှာ တာဝန်
ကြီးကြီး ထမ်းကြေရမည် ဖြစ်ပါသော
လည်း ထိတာဝန်ထမ်းမူးကြောင့် မိမိအကျိုး သာသနာ
တော်အကျိုး တိုင်းပြည်အကျိုးတို့ ပွားတိုးလာမည်မှာ
ကောနဖြစ်၍ စင်စစ် ထမ်းတိုက်လျပါသည်၊ ထိုသို့
မထမ်းလျှင် အနာဂတ်ကာလုပ် မိမိတို့ကိုသို့ တာဝန်
ထမ်းမည့် ရဟန်းတော်များထွက်ပေါ်လာဖို့ရန် လွယ်-
မလွယ်ကိုလည်းကောင်း၊ လောက သာသနာ နှစ်ဖြာ
လုံး၌ စာရိတ္ထပျက်ပြုန်းနေပုံမှာ မည်မျှလောက် တိုး
ပွားနေ၍ မည်မျှလောက် ကြောက်ချုံဖွယ် ကောင်းနေ
သည်ကိုလည်းကောင်း ဤအတိုင်း အကျိုးအပြစ်
မြင်ပါလျက် ဥပော့ကြာဖြစ်၍ လျှစ်လျှော့ရှုသွားကြလျှင်
မိမိတို့မှာ တာဝန်ကျော်-မကျော် ပါရမိကုသိုလ် အရ
နည်း-မနည်းကိုလည်းကောင်း၊ စဉ်းစားတော်မူကြပြီး
လွှင် အဆင်သင့် ရောက်နေသော ပြုပြင်ရေးခေတ်
ဝယ် သာသနာတော် ပြုပြင်ဖို့ရန်လည်း ဝန်မလေး
သင့်ဟု ယူဆပါသည်။

စာတတ်ပုဂ္ဂိုလ်များ ယခုခေတ် စာချေ ပုဂ္ဂိုလ်များတွင်
ထွန်းစားရေး တကယ်ပင် ကြီးစားသော ပုဂ္ဂိုလ်
သည် အများအပြား ရှုပါသေး၏၏
တစ်ချို့မှာ ကျော်မှာရေးမပြည့်စုပါပဲ သဲသဲမဲမဲ ပို့ချု
တော်မူကြ၏၏ စာသင်ပုဂ္ဂိုလ်များတွင်လည်း အထူးကြီး
စားသူတွေ အများအပြားပင်ရှုပေ၏၏ တစ်ချို့မှာ သေ

သေ ကျေကျေကြီးစားကြ၏၊ သို့ရာတွင် အများစု၏
ကြီးစာမူမှာ စာမေးပွဲသာလျှင် ပန်းတိုင်ဖြစ်နေ၏၊ စာ
မေးပွဲဟူသည်မှာ စာတတ်ခြင်း၏ အခြေခံသာဖြစ်၏၊
လောက်သာသန၊ နှစ်ဖြာလုံး၌ပင် စာမေးပွဲအောင်ရုံ
သက်သက်ဖြင့် “စာတတ်” မဖြစ်နိုင်ပါ၊ စာမေးပွဲ
အောင်ပြီးနောက် ဆိုင်ရာကျမ်းစာ ဆိုင်ရာအလုပ်ကို
လက်တွေ့လုပ်၍ အသားကျမှုသာ ဆိုင်ရာအတတ်၌
အထိက်အလိုက် ကျမ်းကျင်သူ ဖြစ်နိုင်ပါသည်၊ ရှေး
ခေတ်၌ ကျမ်းပြုပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်ထူးတို့သည် စာအောင်
ပုဂ္ဂိုလ်များမဟုတ်ကြပါ၊ အချို့ ဟုတ်စေကာမူ လက်
တွေ့ အလုပ်တွင် ကျမ်းကျင်ပြီး ဖြစ်ကြပါသည်၊ ထို့
ကြောင့် အနာဂတ်ကာလည် စာမေးပွဲများကိုလည်း
အခြေခံရမှုကို ရှေးရှု၍ ခတ်မြန်မြန်ပြီးမြောက်အောင်
ပြပြင်သင့်ကြပါသည်။

သမမိလည်း ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် များစွာသော နေရာ
ရို့လို့ခြင်း ထို့၌“သမမိရှိမှ အစစ်အမှန်ကို သိနိုင်
ရို့လို့ခြင်း ၏” ဟု ဟောတော်မူပါသည်၊ လက်
တွေ့အားဖြင့်လည်း အထက်တန်းပညာလိုက်စားသူ
တိုင်းပင် ပိမိသမမိကို ပိမိဘာသာ ထူထောင်ဖို့ရာ
ဆိတ်ပြိုမြင်သောနေရာကို ရှာဖွေကြပါသည်၊ ထို့ကြောင့်
ပိဋကတ်စာပေပညာကို လိုက်စားသော ရဟန်းတော်
တို့အတွက် ပြမ်သက်တိတ်ဆိတ်မှုသာမက၊ သမမိ
အားကောင်းဖို့ရာ ဘာဝနာ တစ်မျိုးမျိုးကိုလည်း ဝါသ
နာအားလျဉ်စွာ ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်၊ မြန်မာမင်း
များ လက်ထက်က ဆရာတော်များသည် နောက်ခါ၌

စာပေပို့ချုပ် ညျဉ်အခါ၌ ဘာဝနာများလေ့ ရှိတော်မူ
ကြကြောင်းကို ကြားဖြီးဖြစ်ကြပါလိမ့်မည်၊ တိုးတက်
ရေးကို လိုလားသော ယခုခေတ်၌ သာမဏေဘဝမှ
စ၍ ပုဒ္ဓါနသာတိ- မေတ္တာစသော ရိုးရာဘာဝနာကို
နှုတ်ရရွှုတ်ဆိုရုံဖြင့်မပြီးစေပဲ ဘာဝနာအလုပ်သစ်တစ်ခု
အဖြစ်ဖြင့် ကြီးစားပေးမှုသာ သမာဓိတိုးပွားလာဖွယ်
ရှိပါသည်။

အနေအထိုင်စသည် အနာဂတ် ကာလဝယ် သာသ
ပြပြင်သင့်ခြင်း နှုတ်ထမ်း ရဟန်း သမဏေ
များ၏ အနေအထိုင် အသွား
အလာ အဝတ်အစား စိတ်နေသဘောအေးပါ ယခု
ထက် အဆင့်အတန်းမြင့်လာအောင် ကြီးစားသင့်ကြ
ပါသည်၊ ကျေးရွှာဒေသ၌ နေကြရသူ လူအများစု
သည် စိတ်နေသဘောထား ရိုးသားဖြူစင်ပါလျက်
အနေအထိုင် အဝတ်အစား အသွားအလာ မတတ်
ခြင်းကြောင့် မြို့ပြသို့ရောက်သောအပါ အထင်သေးခံ
ကြရသကဲ့သို့ ရဟန်း သာမဏေများလည်း ထိုအတူ
ပင် အထင်သေးခံကြရပါသည်၊ ထိုအထင်သေးခံရမှု
သည် သာမန်ကိစ္စမဟုတ်ပါ၊ မိမိအတွက် အလုပ်ကိစ္စ
တိုင်း၏ အနောက်အယုက် ဖြစ်နိုင်၍ မိမိပါဝင်သော
သာသနာတော်ကိုလည်း အထင်သေးခံရမည့်ပြင် မိမိ
ကို ရို့ခိုးပြီးချသော နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားကိုပါ တိုင်းတစ်
ပါးသားတို့၏ အထင်သေး အမြင်သေးကို ခံရတာတ်ပါ
သည်၊ ထိုကြောင့် သာသနာရေးနှင့် တိုင်းပြည်အရေး
ကို အလေးပြုလိုပါလျှင် မိမိကိုယ်ရေးကိုပင် ပြုပြင်
သင့်ကြပါသည်။

တိုင်းပြည်ကို ယခုစေတ်၌ တိုင်းပြည် အချင်းချင်း
ငဲ့ဖါ ဂုဏ်ပြိုင် နေကြရကြောင်းကို ရှုံး
ပြခဲ့ပါပြီ၊ ဂုဏ်ပြိုင်ကြသောကြောင့်
ပင် တစ်စုံတစ်ခု ပြိုင်ဆိုင်မှု၌ အနိုင်ရလာခဲ့သော
အသင်းအပင်းအား (သို့မဟုတ် တစ်စုံတစ်ယောက်
အား) တစ်ဦးတနားဂုဏ်ပြုကြပါသည်၊ ထိုသို့ဂုဏ်ပြု
ခြင်းကား အနာဂတ်ကာလု၌ ဤကဲ့သို့ ဂုဏ်ထူး
ဆောင်များ ထွန်းကားလာစေဖို့ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာကို လူများစု ကိုးကွယ်နေသောကြောင့်
ဗုဒ္ဓဘာသာ နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံဟု ကမ္မာကအသိအမှတ်
အပြုခံရသော ဤနိုင်ငံသို့ ဒေသနှင့်ရုပ္ပါသုတ
လည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြည်ရေးဟု လည်းကောင်း
အမည်ခံ၍ ရောက်လာကြသော နိုင်ငံခြားသားတို့
သည် စေတိများနှင့်အတူ သက်နှုန်းအဝါကို ဆင်တူ
ဝတ်ကြသော မိမိတို့ကိုမြင်သောအခါ အရာရာကို စု
စမ်းကြပါသည်၊ ထိုသို့စုံစမ်းရာ၌ ဂုဏ်ပြုစရာအနေ
အားဖြင့် မျက်နှာတင်းတင်း နှုတ်ရှင်းရှင်းဖြင့် ပြောပြ
လိုကြပါသည်၊ ဂုဏ်သိက္ခာကင်းမဲ့သော အနေကို နိုင်
ငံခြားသားတို့အား မပြလို မပြောလိုကြပါ၊ အခါတစ်
ပါး၌ နိုင်ငံခြားမှ သမတတစ်ဦးကို ဖွဲ့လမ်းများဖြင့်
ညျှော်ဝတ်ပြုနေစဉ် အဝတ်အဝါရှင်များကို မြင်၍ ပေး
မြန်းသောအခါ အီမာရှင်လူကြီးတို့မှာ မပိတ်ပိုဖြင့်
မကြည်မသာ ဖြေဆိုရပါသည်တဲ့၊ ထိုကြောင့် အနာဂတ်
ကာလု၌ တိုင်းပြည်ကို ငဲ့သောအားဖြင့် မိမိ၏ အနေ
အထိုင် အသွားအလာ အပြောအဆို အမူအရာကို

ကုန်ခြေသည်ထက်ရအောင် ပြပြင်၍ မသွားသင့်သော
နှဲရာများသို့ မသွားပဲ ရှောင်ရှား သင့်ကြပါသည်။

ဘယာသာသာသာ သာမန် ရှိုးရှိုးနေသော အရှင်တို့
ကို ငဲပါ သည် “အခြားဘာသာဝင်တို့ မည်
ကဲ့သို့ ကြီးစားနေသည်”ဟု မသိ
မမြင်နိုင်ပါ၊ ဘာသ္ကာရကို စုစမ်းသော ပုဂ္ဂိုလ်များက
အခြားဘာသာဝင်တို့ ကြီးစားပုံ၊ ထိုဘာသာရေးကို
အကြောင်းပြ၍ နိုင်ငံရေးကိုပါ ကြီးစားပုံကို တွေ့ဖြင့်
ရသောအခါ အစားအဝတ်နှင့် နေစရာတွေ မျှတနေပါ
လျက် အေးစက်စက်နေသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်အများစု
ကို ကြည့်ရှုကာ အားမလိုအားမရ ဖြစ်နေကြပါသည်။
မိမိတို့ ပုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ သာသနာတော်ကို အတုမဲ့ သာ
သနာဟု တကယ်ယုံကြည်ကြပါလျှင် သာမန်သိလ
သိကွာဖြည့်ရုံဖြင့် အားမရသင့်ပါ၊ အတုမဲ့ သာသနာ
ဟု မယုံကြည်ပါလျှင်လည်း စားဝတ်နေအတွက် ဝင်
ရောက်နေသလိုဖြစ်ရကား ဘုရားပေးသော အဝတ်
အစားကို ဝတ်စားနေခြင်းအားဖြင့် ယောကျုံးမပိုသ
နိုင်ပါ၊ ထိုကြောင့် ဘာသာ သာသနာကို ငဲ့ညှာတတ်
သူ မည်သူမဆို ကုန်ကြီးကြီးထား၍ စကားပြော
နည်းပါးလျက် သာသနာအလုပ်ကိုသာ တွင်တွင်ကြီး
လုပ်သင့်ကြပါသည်။

ကိုယ့်ကိုယ် ကို “နှစ်ဦး အတွေ့သမဲ့ ပေမဲ့”ဟု ဟော
ငဲပါ တော်မူသည့်အတိုင်း မည်သူမဆို
မိမိကိုယ်ကို ငဲ့စရာ အကောင်းဆုံး

ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ငဲ့ရပါမည်၊ ထိုသို့ ငဲ့ရာ၌ အရှည်ဖြောနိုင်မှ ငဲ့ရာရောက်ပါမည်၊ တစ်ခဏကြည့် တစ်ဘဝကြည့်လောက်သာ ကြည့်ကာ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်ပါ၍ လိုရာကို လုပ်နေခြင်းမှာ “ကိုယ့်ကိုယ်ကို ချစ်ရာမရောက်ပဲ နှစ်ရာရောက်သည်”ဟု ရေးလူကြီးတို့ ပြောကြပါသည်၊ ထိုကြောင့် မိမိကိုယ်ကို နှစ်ရာမရောက်ပဲ ချစ်ရာရောက်အောင် ဆမည်းတော်ဘုရား၏ ဉာဏ်ဒေါ်အများတွင် သီလကို ဖြည့်ကျင့်မှုဟူသော ပဋိမဉာဏ်ဒော်ကို လိုက်နာဖို့ ကြီးစားသင့်ပါသည်၊ ပဋိမဉာဏ်ဒော်ကို လိုက်နာ၍ အသားကျသောအခါ သမာဓိဖြည့်မှု ပညာဖြည့်မှုဟူသော ဉာဏ်ဒော်များကိုလည်း အဆင့်ဆင့် လိုက်နာလိုသော ဆန္ဒများ အလိုလိုဖြစ်ပါလာလိမ့်မည်။

မြန်မာစာရိတ္ထတို့
ထိန်းနိုင်ခြင်း
ယခုအခါ စာရိတ္ထ ကျဆင်းခြင်း
သည် မိမိတို့ သာသနာသာမက,
ဘာသာတိုင်းမှာပင် ဉာဏ်းညူနေ
ရသော ကိစ္စဖြစ်၏၊ ဘာသာတိုင်းသာ မကသေး၊ နိုင်ငံ
တိုင်းမှာပင် အမြောအမြင် ကြီးမားသူတိုင်း ဉာဏ်းညူ
နေကြရပါသည်၊ ဤစာရိတ္ထ ကျဆင်းမှုတစ်ခုကိုသာ
မပြုခြင်းနိုင်ပါလျှင် မည်သည့်အရာကြီးကို ပြုခြင်စေနိုင်
ကာမှ စိတ်ချမ်းသာ ကိုယ်ချမ်းသာ နေနိုင်ကြ
မည်မဟုတ်ပါ၊ အကယ်၍ ချမ်းသာသည်ဟု ဆိုပါလျှင်
ထိချမ်းသာသည် သောကကင်းဝေး ဦးအေးချမ်းသာ
သော လူချမ်းသာမျိုး မဟုတ်ပဲ တိရစ္ဆာန်ချမ်းသာ
မျိုးသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ ထိုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင်

သာသနာဝင်အရှင်မြတ်တို့သာ ပိမိတို့စာရိတ္ထကို ပဋိမ
ထိန်း၍ ကျေးဇူာဘုန်တော်ကြီးများက ကျေးဇူာ၏
စာရိတ္ထကို ထိန်းပေးကြမည် ဆိုပါလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ
အတွက် လူချမ်းသာအစစ်ကို ရနိုင်ဖို့ရာ များစွာမြော်
လင့်ချက်ရှိပါသည်။

ကသုပမြတ်စွာ၏ ကသုပမြတ်စွာဘုရား၏ သာ
နာတော်သည် နောက်ပိုင်း
နောက်ပိုင်းသာသနာ သို့ကျရောက်သောအခါ လူအ
များထို့ စာရိတ္ထပျက်ပြားရာတွင် ရဟန်းသာမဏေများ
လည်းပါဝင်နေကြလေသော...သူတော်စင် ရဟန်းခုနစ်
ပါးသည် သံဝေဂဖြစ်သောကြောင့် တောင်ထိပ်ပေါ်သို့
လျေခါးဖြင့်တက်သွား၍ တောင်ထိပ်ရောက်သောအခါ
လျေခါးကို ဖြတ်ချွဲပြီးလျှင် သေသေကျကျ တရား
အားထုတ်ကြပါလေသည်၊ ထို ရဟန်းတော်များတွင်
ရဟန်းတော်နှစ်ပါးသည် အနာဂတ် ရဟန္တာ ဖြစ်ကြ၍
ကျွန်းပါးပါးမှာ ဤဘုရားလက်ထက်တော်၌ ကျွတ်တန်း
ဝင်ကြပါသည်၊ ထိုကဲ့သို့ အားမထုတ်ကြပဲ စာရိတ္ထ
ပျက်ပြားနေကြသော ရဟန်းသာမဏေတို့ကား သေ
သည်အခြားမျှ၌ ငရဲကျွဲ့၊ ငရဲမှုလွတ်သောအခါ ဤ
ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ဝယ် ဂီဇဈကုဋ်တောင်၌ ပြီး
အများ ဖြစ်လာကြသည်ကို အရှင်ဟောဂူလွှာန် တွေ့
မြင်ရသည်ဟု ကျွမ်းစာတို့၌ အဆိုရှိပါသည်၊ ပိမိတို့
လက်ထက်၌ ထိုမှုလောက် မပျက်စီးသေးသော စာရိတ္ထ
ကိုယ်ခုနှစ်က ကြံတင်၍ ပြင်ဆင်မသွားလျှင် ကသုပ
ဘုရားရှင်၏ နောက်ပိုင်းသာသနာအသွင်ကို နောင်
လာနောက်သားထို့ တွေ့မြင်ရစ်ကြရပါတော့မည်။

မယ့်လျှင်လည်း ကျမ်းစာတို့၏ တိုက်ရိုက်လာသော ထိခကားကို မယုံကြည်ပဲ “ငရဲမရှိ၊ တစ်မျိုးပြင်ပါ ပြို့တွေ့မရှိ”ဟု ယူဆပါလျှင် ဘုရားရှင်ကိုလည်း မယုံကြည်ပြီးဖြစ်နေတော့ရကား ဘုရားရှင်၏ သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းသာမဏေအဖြစ်ဖြင့် ပနေသင့်တော့ပါ၊ အကယ်၍နေလျှင် စားဝတ်နေရေး အတွက် သက်သက်နိုဝင်ခြင်းသာ ဖြစ်သောကြောင့် အောက်တန်းယောကျား ဘိန်းစားလောက်မျှ အရည် အသေးမရှိတော့ပါ၊ ထို့ကြောင့် မယုံကြည်လျှင် သာသနာ့အဝတ်ဝါကို ချွေတွေ့ချွေလိုက်ဖို့လမ်းနှင့်၊ ယုံကြည်လျှင် ငရဲပြို့တွေ့ဖြစ်စရာမဟုတ်သော ကောင်းမွန်စွာ အကျင့်လမ်းသို့သာ ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းလိုက်ဖွယ်ရှိပါတော့သည်။

ငရဲဆိုသည်မှာ ပြောမယုံကြုံမှသိရသဖြင့် “ဒု-သ-န-သော”ဟု အော်ကြသော သူ့ငြေးသားတို့မှာ ငရဲသို့လက်တွေ့ရောက်မှ လူ့ဘဝကို တမ်းတရှာ့ကြပါသည်၊ ဘုရားအလောင်းတော် တေမိမင်းသား ကလေးကား ငရဲ၌ ခံခဲ့ရပုံကို ဖြင်နေသောကြောင့် ရှင်ဘုရင့်စည်း စိမိကိုပင် မလိုချင်တော့ပဲ တော့ထဲသို့ ထွက်တော်မှပါသည်၊ ဤကဲ့သို့သော ဘုရားတရားတော်ကို ယုံကြည်ပါလျက် အပျက်ပျက် အယွင်းယွင်း မသန့်ရှင်းသော သိက္ခာဖြင့် နေထိုင်ခြင်းမှာ တိုင်းပြည်သာသနာနှင့် မိမိကိုပါ ချို့ရာမရောက်ပဲ နှစ်ရာသာ ရောက်နေပါသည်။

လောကီရေးတွင် သာသနာရေး၌ “မည်သည့်အမှု
သာသနာရေးမဝင် ကို မပြုရ” စသော ပညတ်ချက်
တွေပါသောကြောင့် “သာသနာ
ရေးသည် လောကီရေးတွင် ပါဝင်နှောက်ယူက်နေ
သည်”ဟု ယူဆဖွယ်ရှိပါ၏၊ ထိုယူဆချက်ကို အောက်
ပါ အကြောင်းအရာများဖြင့် ရှင်းလင်းသင့်ပါသည်၊
သာသနာအဆုံးအမကို (ဘုရားလက်ထက်တော်၌ပင်)
လိုက်လိုသူ လိုက်နိုင်သူများသာ လိုက်နာခဲ့၍ မလိုက်
နိုင်သူကို အတင်းအကြပ် လိုက်နာရမည်ဟု ပညတ်
တော်မယူခဲ့ပါ၊ ရာဇ်ဗြိဟို့ဝယ် ဝေါ်ဝန်တိုက်တော်၌
ဘုရားရှင် သိတင်းသုံးတော်မူလေ့ရှိပါသည်၊ သောတာ
ပန်ဖြစ်ပြီးသော မိမိသာရမင်းလည်း အုပ်ချုပ်နေပါ
သည်၊ ထိုမင်းလက်ထက်မှာပင် “ဥပုသ်နှေ့စသော
နှောကြီးရက်ကြီးများ၌ သားဝါးတို့ကို မသတ်ရ”ဟု
ကြေးကြောရသောကြောင့် “အခြားရက်များဝယ် သား
ဝါးတို့ကို သတ်နေကြသည်”ဟု သိသာပါသည်၊ ထို
မင်းလက်ထက်၌ပင် တံကျင်လျှို့၍ သတ်ရသော ကိစ္စ^၁
ကို ကားဝလီယ(ကာကဝလီယ)လတ်၌တွေ့ရပါသည်၊
ဝေသာလီပြည်၌ သို့ဟစ်သူကြီးကား သောတာပန်
ဖြစ်ပြီးပါလျက် စစ်တပ်၏ သေနာပတီဖြစ်နေပါသည်၊
၌ အချက်များကို ထောက်ထား၍ “ဘာသာရေး
သာသနာရေးသည် လောကီရေး၌ အနောက်အယှက်
မပေး” ဟု သိစေလိုပါသည်။

သာသနာကို ပုဒ္ဓမြတ်စွာသည် အရှင်မဟာကသာပ
အတွင်းကဗျာ၌ အား မိန့်တော်မူအပ်သော သာသနာ
ကွယ်ကြောင်း တရားတို့တွင် “ဈွေ

ဆိုင်များ၌ ခွဲတုတန်ဆာတွေပေါ်လာလျှင် ခွဲအစစ်
တန်ဆာသည် ရောင်း၍ မတွင်ကျယ်တော့ပဲ သိမ်း
ဆည်းထားရာ၌ ကွယ်ပျောက်နေရသကဲ့သို့ သာသနာ
တော်၌ တရားအတူ ရဟန်းအတူတွေ များလာလျှင်
တရားအစစ် ရဟန်းအစစ်များ ကွယ်ပျောက်ရမည်”ဟု
မိန့်တော်မူချက်ကို ဦးထိပ်ရွှေက်ထား၍ စဉ်းစားကြပါ
လျှင် သာသနာတော်ကို အပြင်လူ အပြင်ဝါဒများက
ဖျက်၍ မပျက်နိုင်၊ အတွင်းပုဂ္ဂိုလ်တို့ဖျက်မှ ကွယ်
ပျောက်ပျက်စီးနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါသည်၊ ထို့ကြောင့်
ပုဒ္ဓဘာသာကို အတွင်းကျကျ ကိုးကွယ်ကြသော
ကျောင်းဒါယကာ ဒါယိကာမများ၊ ရှင်ရဟန်းဒါယကာ
ဒါယိကာမ မိဘများနှင့် ဆရာသမား ဆရာတော်
အများတို့သည် ဖျက်လိုသော စိတ်မပါသော်လည်း
ဖျက်ရာရောက်နေမည့် အမှုအရာများကို မြစ်တား၍
ကြကြခံနိုင်ကြမည်ဖြစ်ပါမှ ဤသာသနာတော်ကို မည်
သူမျှ ဖျက်ဆီးနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။

တာဝန်ရှိသူများ သာသနာတော်ကို သန့်ရှင်းအောင်
ပြုပြင်ရာ၌ တာဝန်ရှိသော အတွင်း
ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ (၁)မိမိကိုယ်တိုင်, (၂)မိဘ, (၃)မူလ
ဆရာတော်, (၄)စာသင်တိုက်ဆရာတော်, (၅)ကိုးကွယ်
သောလူဝတ်ကြောင်များ, (၆)အစိုးရ၊ ဤသို့ ၆-မျိုး
ရှိရာ မိမိကိုယ်တိုင် တာဝန်သိသိဖြင့် ပြုပြင်ပြီးဖြစ်
သောပုဂ္ဂိုလ်, သတိရ၍ ပြုပြင်လိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ

အများအပြားဖြစ်ကြပါသည်၊ မိဘများသည် အနာဂတ်
ကာလုံ သဒ္ဓတရားရှိသောသားကိုသာ သာသနာ
တော်သို့ သွင်းသင့်ကြပါသည်၊ မူလဆရာသမားများ
သည် ပရီယတ်သင်ယူလိုသူ၊ သို့မဟုတ် ပဋိပတ်
ကျင့်လိုသူမဟုတ်လျှင် သာသနာဝင်ခွင့် မပြုသင့်ပါ၊
မြို့စာသင်တိုက်များသို့ လွှတ်သောအခါ မိမိတာဝန်ခံ
ဖြင့် စေလွှတ်ရပါလိမ့်မည်၊ စာသင်တိုက်ဆရာတော်
များကား မိဘနှင့် မူလဆရာစသူတို့က ကိုယ်တိုင်
လာ၍ အပ်နှုန်းမှသာ လက်ခံသင့်ကြပါသည်၊ ကိုးကွယ်
သော လူဝတ်ကြောင်များသည် ပုံစံနည်းတော်ကို
နည်းနည်းပါးပါး နားလည်သင့်ကြပါသည်၊ ဤသို့
J-၃-၄ဆိုင်ရာတို့က စောင့်ရောက်ပါလျက် စိနည်း
တော်အရ ကျေနပ်ဖွယ်မတွေ့ရလျှင် တွေ့မြင်သူ
တိုင်းက ဂရမစိုက်ပဲ နေလိုက်ရုံသာဖြစ်၍ အစိုးရ
တာဝန်မှာ စည်းကမ်းလွှန်လာသူများတွင် တာဝန်ခံ
မရှိသော အတွေအယောင်များနှင့် ပါရာမိကကျော်းဟု
ထင်ရှားသူများကို ဖယ်ရှား၍ တာဝန်ခံရှိသူများကို
ကား အမှတ်အသားဖြင့် ဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူတို့ထံ
သတိပေးဖို့ရန်သာ လိုလားအပ်ပါသည်။

ပြပြင်ရမည့် ပြပြင်ရမည့်စည်းကမ်းမှာ အသစ်အဆန်း
စည်းကမ်း မဟုတ်ပါ၊ စိနည်းတော်မှာ ပါရှိသော
သိက္ခာပုဒ်တော်များမှ ထုတ်နှုတ်၍ ခေတ်
အားလုံးစွာ စည်းကမ်းပြုလုပ်ထားသော ဓမ္မစံနယ်
အပိုင်းတော်ပြန်တမ်းအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်၊ ထိုအပိုင်း
တော်ပြန်တမ်းသည် သုခမ္မာဆရာတော်များ သဘော

တုစိစည်၍ ရှင်ဘုရင်အမိန့်ဖြင့် တိုင်းပြည်သို့ ထုတ်ပြန်
ထားသော ပြန်တမ်းဖြစ်၍ မြန်မာမင်းများလက်ထက်
က အတည်ပြုပြီးဖြစ်ရကား ယခုတစ်ဖုန့် ထပ်မံအတည်
ပြ၍ ထိ အမိန့်တော်ပြန်တမ်းကိုပင် “သာသနာတော်
သန့်ရှင်းရေးစည်းကမ်း”ဟု ပြဋ္ဌာန်းသင့်ပါသည်။

ပြပြင်ရမည့် ယခုအစည်းအဝေး၌ သာသနာရေးကို
ကာလ ပြပြင်ဖို့ မျှော်မှန်းရာဝယ် ‘ပရီယတ်
ကိစ္စ ပဋိပတ်ကိစ္စ’ဟု J-ဌာနရှိရာ
ပရီယတ် စာသင်နည်းကို တစ်ထပ်တည်းဖြစ်အောင်
ပြပြင်ဖို့ မလွယ်ကူပါ၊ အတော်အတန် လမ်းစဉ်တူ
အောင်ကား စာမေးပွဲအစီစဉ်ကို ပြပြင်လိုက်လျှင် ဖြစ်
နိုင်စရာရှိ၍ ကာလလည်း ကြောဖို့မလိုပါ၊ ပဋိပတ်ကိစ္စ
ဟူရာ၌ စိန်ည်းတော်နှင့်အညီ နေထိုင် ဝတ်စား သွား
လာမှုမျှကိုသာ ဆိုလိုရကား ထိကိစ္စကို နှဂိုကလည်း
ပြပြင်ပြီးပုဂ္ဂိုလ် အများရှိ၍ ပြပြင်ဖို့ လိုသေးသူတို့
အတွက်မှာ တာဝန်ရှိသော မီဘ-ဆရာဝသော
ပုဂ္ဂိုလ်တို့က လိုက်နာကြပါမှ နှစ်တစ်ပတ်လည်လျှင်
ပင် အတော်အတန် ကြည့်သာ ရှုသာ ဖြစ်လာပါလိမ့်
မည်။

မိန့်ချုပ် ဤသို့ပြပြင်လျှင် အကျိုးရမည်ဖြစ်ပါလျက်
တာဝန် ရှိသူတို့က မပြပြင်လို ကြလျှင်
ကား ဤသာသနာတစ်ရပ်လုံး၏ သန့်ရှင်းမှုမှာမျှော်
လင့်စရာမရှိတော့ပဲ ကိုယ့်ဝန် ကိုယ်ထမ်း၍ ကိုယ့်လမ်း

ကိုယ်သွားဖို့ရန် ပြပြင်ရုံသာ ရှိပါတော့သည်၊ ထို့ကြောင့်ပြခဲ့ပြီးသော ညွှန်ပြချက်များကို မူထား၍ ထို့ထက်ပင်ကောင်းသော အကြောက်များဖြင့် သာသနာတော်တည်တဲ့ရေး၊ သန္တရှင်းရေး၊ တိုးတက်ရေး ဟူသော အရေး ၃-ဖြာ ပြီးစီးလာအောင် ဆရာဒကာပူးပေါင်း၍ အကောင်းဆုံး ကြိုးစားသင့်ကြပါသည်။

ပုဂ္ဂိုလ်သုပ္ပါယာ လောကော၊ ဓမ္မသု စ သုဝမ္မတာ၊
သံယသု သုပဋိပတ္တိ၊ သော သာသနသမ္မဒါ။

လောကော-သတ္တုဝါတို့၏ တည်နေရာ ဤကဗ္ဗာလောက်၍၊ ပုဂ္ဂိုလ်သုပ္ပါယာ-ပုဂ္ဂိုလည်ရ၊ ပုဂ္ဂလ၏၊ ပုဂ္ဂဖြစ်ဟန်၊ စစ်မှန်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသု-ပုဂ္ဂဘုရား၊ ဟောမိန့်ထားသည်၊ တရားများစွာ၊ အေသနာတော်၏၊ သုဝမ္မတာ စ-ကျင့်သူတုန်တန်၊ ကောင်းရာစံ၍၊ နိုဗာန်သို့တိုင်၊ ပို့ဆောင်နိုင်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သံယသု-ပုဂ္ဂဓမ္မ၊ လိုက်နာကြသည်၊ သာဝကခေါ်၊ သံယာတော်၏၊ သုပ္ပါယာပတ္တိ-အမိန့်တော်ချက်၊ ဦးထိပ်ရွက်၍၊ နှစ်သက်ကြသည်သာ၊ ကောင်းမွန်စွာ ကျင့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သော-ဤသည်ရတနာ၊ မြတ်သုံးဖြာ၏၊ ကောင်းစွာကုံလုံး၊ ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ သာသနသမ္မဒါ-တစ်ခေတ်တစ်ခါ၊ ပေါ်ထွန်းလာသည့်၊ သာသနာတော်၊ ပြည့်စုံခြင်းဟု ခေါ်ပါသတည်း၊ တော်သာသန်-ပြည့်စုံလွှာ၊ ပေါ်ထွန်းလာသည့်၊ မြန်မာတိုင်းပြော၊ ဤသာသနာတော်ကြီးကို၊ ပရ္မဏ္မဏ္မ-ယခုနောက်သား၊ အကျိုးများဖို့

(ၧ၁)

စွမ်းအာရှိသလောက်, အားကုန်ပြောက်၍, ပင့်ထောက်
ချိန်ကြပါစေကုန်သတည်း။

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

သဘာပတိ ထူတီဒေါထာ ပြီးလိုပြီ။

တပိုတွဲလဆုတ်(၁၄) အတိုင်း.

၁၅၀၈

၁၃၂၆

အခွမ်းတော်သုံးပါး

- ၁။ သိရန်မှန်က မကျွန်ရအောင် လုံးဝစ်လင်
အကုန်မြင် သဗ္ဗာဗာက်တော် အစွမ်းတည်။

၂။ သိသိတရား များများအပြား၌ ဟောထား
စဖွယ် နည်းသွယ်သွယ်ကို ခြေယ်လှယ်စုံလင်
အကုန်မြင် သဗ္ဗာဗာက်တော်အစွမ်းတည်။

၃။ ကျွတ်ထိုက်ကြပေါ်များဝေနေ၏ ကဲ့ခြေစရိတ်
သူ့အကြိုက်ကို နှိုက်ချွတ်စုံလင် အကုန်မြင်
သဗ္ဗာဗာက်တော်အစွမ်းတည်။

၄။ သဗ္ဗာဗာက်အား စွမ်းသုံးပါးကြောင့် အများ
ဝေနေ ကျွတ်လွှတ်စေဖို့ မနေမနား သက်
တော်အားဖြင့် ကြီးမားလေသီ ရှစ်ဆယ်ရှုံး၍
ပရိနိဗ္ဗာန် စံသည်တိုင်အောင် သည်ယူဆောင်
ဘုန်းခေါင် ငါတို့ဘုရားတည်။

